

ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ ΜΑΣ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ
ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ & ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

Σίνα 4, 454 44 ΙΩΑΝΝΙΝΑ, Τηλ.: 26510 -74000 ΦΑΞ: 26510 -79286

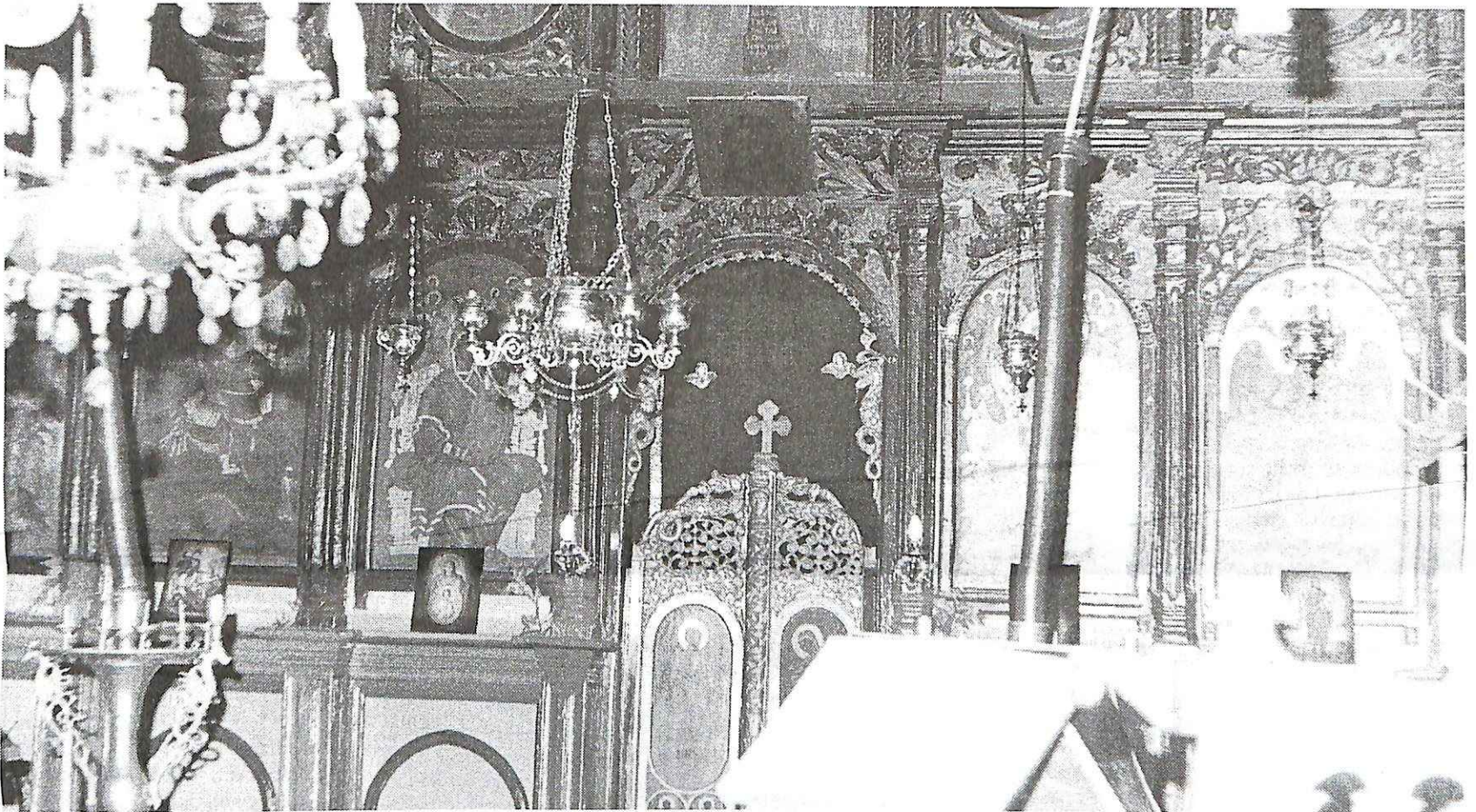
ΚΩΔΙΚΟΣ 2571

ΕΤΟΣ ΚΗ' (28)

ΑΡΙΘ. ΦΥΛ. 345

ΜΑΡΤΙΟΣ

2007

*Σ' όλους τους Ζαγορίσιους ΚΑΛΗ ΠΑΣΧΑΛΙΑ
στις Εκκλησιές των χωριών μας*

ΕΚΔΡΟΜΗ ΣΤΙΣ ΠΕΡΙΦΗΜΕΣ ΛΙΜΝΕΣ ΤΗΣ ΒΟΡΕΙΑΣ ΙΤΑΛΙΑΣ

- Την Παρασκευή 25 Μαΐου η Ι.Α.Ε.Ζ. και το Περιοδικό «Το Ζαγόρι μας» οργανώνουν δήμερη εκδρομή στη Βόρεια Ιταλία και στις μαγευτικές Λίμνες της. Επιστροφή Τετάρτη 30 Μαΐου.
- ΧΩΡΟΙ ΕΠΙΣΚΕΨΗΣ: ΒΕΝΕΤΙΑ - ΒΕΡΟΝΑ - ΛΙΜΝΗ ΓΚΑΡΝΤΑ - ΣΙΡΜΙΟΝΕ - ΛΙΜΝΗ ΜΑΤΖΙΟΡΕ - ΝΗΣΙΑ ΜΠΟΡΟΜΕΟ - ΛΙΜΝΗ ΚΟΜΟ-ΜΠΕΛΑΤΖΙΟ - ΑΝΚΟΝΑ (Επιστροφή).
- Τιμή συμμετοχής 450-470 ευρώ περίπου.
- Πληροφορίες και δηλώσεις συμμετοχής στα τηλέφωνα της ΙΑΕΖ 26510 74000 και 26510 79286 τις πρωινές ώρες.
- Θα ισχύσει η σειρά προτεραιότητας δήλωσης.
- Στο επόμενο τεύχος του Απριλίου θα δημοσιευθεί αναλυτικό πρόγραμμα της εκδρομής και ακριβής τομή συμμετοχής κατ' άτομο.

Το Δ.Σ. της ΙΑΕΖ

Πάει κι ο Φλεβάρης! Μας τέλειωσε. «Μέρα τη μερούλα... μας τρώει ο χρόνος τη ζωούλα...». Κλώτσησε, λίγο, στα στερνά του. Ξαναγέμισε τη Ραδόβολη και την Αστράκα του Παπιγκινού με καινούριο παχύ χιόνι για νάχει ο Βοιδομάτης συνεχή ροή, στην αποχαιρετιστήρια, όμως, μέρα του (28/2 που γράφω) μας χάρισε μια λαμπρή, ηλιόλουστη μέρα με καταγάλανο ουρανό και αισιόδοξη ατμόσφαιρα. Νάναι το ιπποτικό του καλωσόρισμα της Άνοιξης; Θα το δούμε...

Πάντως, στο ετήσιο κυκλογύρισμα του χρόνου, ο Φλεβάρης είναι ένας ενδιάμεσος, μεταβατικός μήνας από το χειμώνα προς την Άνοιξη. Ανεξάρτητα από την καιρική του συμπεριφορά – παλιότερα, μάλιστα, εμφανίζονταν αρκετά άγριος, δύσκολος και μαζοχιστικός με την ταλαιπωρία μας – ωστόσο, δεν παρέλειπε να προμηνύει ανοιξιάτικα «χαμπέρια». Η εποχική σκυτάλη έπρεπε να παραδοθεί στην ομορφονιά την Άνοιξη. Νομοτελειακός ο κανόνας στη ζωή του πλανήτη μας.

Ανυπόμονη η Περσεφόνη, η κόρη της Δήμητρας, αδημονεί να αποφυλακιστεί από τα «δώματα» του Πλούτωνα και το ζοφερό σκοτάδι του Άδη για ν' αντικρίσει ξανά τη ζεστερή θαλπωρή της ηλιαχτίδας, το φωτεινό της λάμπρος, το αισιόδοξο χαμόγελό της. Στα σωθικά της γης, φουντώνει η αναμονή της γέννας, σκάει «ματάκι» το άσπιο αγριολούλουδο που προσδοκά το ερωτικό χάδι του έντομου και το μεθυστικό χορό στο ρεπερτόριο του αγέρα.

Ρομαντικός και καθαρευουσιάνος ο ποιητής (Ι. Καρασούτσας) χαιρετάει τον ανοιξιάτικο Μάρτη με τη ρίμα του:

«**Ηλθες, Μάρτιε, ήλθες, λοιπόν
κ' επρασίνισαν πάλι οι κάμποι,
και το βλέμμα του Έαρος, λάμπει,
λάμπ' εις όλην την γην χαρωπόν...**»

Και να συνεχίσω την ποιητική ρίμα με τον Γ. Βιζυηνό, μια και η Άνοιξη, πριν απ' όλα, εκφράζει ποίηση, συναίσθημα:

«**Εγώ μ' ο μήνας, που γυρνά σε
κάθε χρόνου κύλημα,
και φέρνει μόσχους και θωριαίς εις
τ' άνθη μ' ένα φίλημα,
και φέρ' εις κάθε κόρη, ένα καλόν
αγόρι...**»

«**Τ' ακούνε τ' άνθη και κοιτούν κι'
ανοίγουν τα χιελάκια τους,
και μισανοίγουν τα δενδρά τα πράσινα
ματάκια τους.**

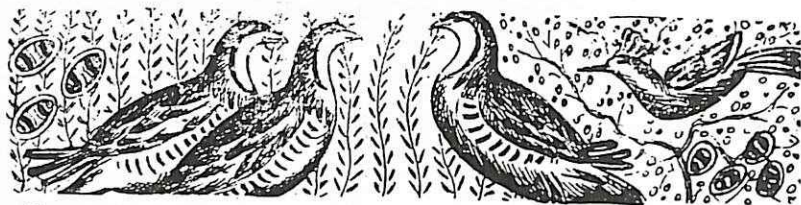
**Τα ρόδα που κοιτάζουν κι' αυτά
φθονούν και σχάζουν...**

Κι' ακόμα: (Πώς μπορεί να ξεχάσω την «**αμυγδαλιά στο διπλανό μου κηπάρι**» που επανειλημμένα ονομάτισα σε προηγούμενα μου κείμενα:)

Χρονογράφημα

Άνοιξη 2007: «Πρίτς Μάρτ(η)»

Σταύρου Συκιώτη

«**Τ' ακούει κι η αμυγδαλιά κορίτσι
κουτοπόννηρο,
κι' από ύπνο πλανευτή, ερωτεμέν'
απ' όνειρο,
πά στα γυμνά της κάλλη νυφιάτικα
άνθη βάλλει...**»

Αναμφίβολα η Άνοιξη είναι η πρώτη εποχή του ετήσιου χρόνου, που προοιωνίζεται όχι μόνο τη βελτίωση του καιρού αλλά και την αναβίωση της φύσης. Αυτή η αναβίωση είναι μια διεργασία συγκλονιστική. Είναι ένα ξύπνημα απ' τον ύπνο της χειμερίας νάρκης, ένα καινούριο ανάσασμα στη λειτουργική καταστολή της ζωής, είναι ένα «άνοιγμα», μια αφετηρία για μια καινούρια ενεργό πορεία στο στίβο της ζωής.

Η Άνοιξη, είναι παράγωγη λέξη του ρήματος ανοίγω, που σημαίνει

ελευθερώνω την είσοδο/ανοίγω την πόρτα (Λεξικό Τεγόπουλου-Φυτράκη).

Η Άνοιξη, εκτός από την κυριολεκτική της σημασία ως εποχή του έτους, έχει και πολλαπλές μεταφορικές σημασίες. Μέσα από το «**άνοιγμά**» της περνάει η πολυπλοκότητα της ζωής. Ο ερχομός της αναγεννητικός, έχει νομοτελειακή σκοπιμότητα για τη συνεχή αναβίωση, συνέχιση, ανάπτυξη και διαιώνιση της ζωής. Γι' αυτό χαρακτηρίζεται εποχή της νεότητας, περιόδους ακμής και άνθησης. Είναι η πνοή της, το μαγικό ραβδί της Κίρκης που μεταμορφώνει τα πάντα σε χρώματα και αρώματα, σε ήχους και αντιλαλήματα, σε παιχνιδίσματα του ήλιου και του

σύννεφου, την ερωτική έκφραση του φεγγαριού και των αστεριών.

Το συναπάντημα της Άνοιξης με τον άνθρωπο γίνεται στην ύπαιθρο. Εκεί είναι ο χώρος της. Εκεί «συμπλέκεται» με τη γεωργική παραγωγή, προσεγγίζει τους ξωμάχους της, που την «γεύονται» κάθε στιγμή κι η αύρα της γεμίζει τα σωθικά και τη σκέψη τους με αλληπάλληλα συναισθήματα καλοσύνης, αγάπης, ομορφιάς, ποίησης και τραγουδιού.

Έχει και ο άνθρωπος την Άνοιξη του, στο γύρισμά του χρόνου. Επηρεάζεται η ψυχολογία του εποχικά. Στοιχείο της φύσης και ο άνθρωπος. Κι' όταν μιλάμε για αναβίωση και αναγέννηση της φύσης την περίοδο της Άνοιξης, σίγουρα, εννοούμε και την ψυχολογική αναβίωση του ανθρώπου, που νιώθει την καρδιά του να χτυπά ζωηρά, κι η σκέψη του, σαν ανοιξιάτικη πετάλουδα ν' αναζητά τη χαρά, το τραγούδι, την ομορφιά, το φίλι του έρωτα, την ποίηση.

Η Άνοιξη είναι για τον άνθρωπο ένα πολύχρωμο μπουκέτο από συναισθήματα και συγκινήσεις. Καλωσόρισε Άνοιξη του 2007. Σ' ευχαριστούμε για το διάβα σου στην πεζή καθημερινότητά μας.

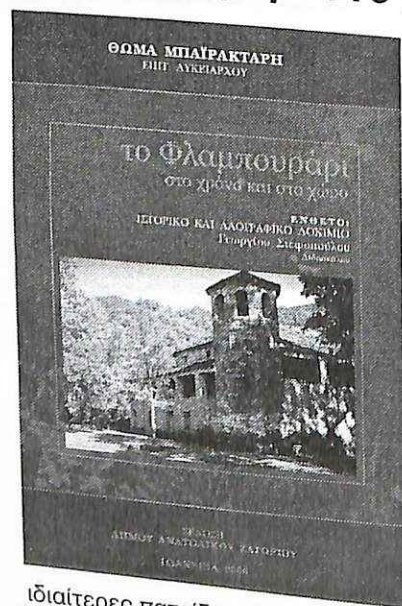
Σταύρος Συκιώτης

Θωμάς Μπαϊρακτάρης: «Το Φλαμπουράρι στο χρόνο και το χώρο»

Ένα «**Φλάμπουρο**» του κ. Θωμά Μπαϊρακτάρη, χαρισμένο στο πατρογονικό του χωριό, το Φλαμπουράρι, στο Δήμο Ανατολικού Ζαγορίου. Θα στέκει στο ράφι του χρόνου, για να εξιστορεί, στο συνεχώς ανανεούμενο αύριο, την ιστορία, την παράδοση, τον πολιτισμό του χωριού, που ανασαίνει στη σκιά της Τσοούκα-Ρόσσα.

Σαν, με το πέρασμα του χρόνου, απαλλαγεί ο άνθρωπος από τις επαγγελματικές και τις κύριες βιοτικές υποχρεώσεις του και απόμαχος πια ανατρέχει στο χτες, στα ξεχασμένα βιώματα, στους παιδικούς χρόνους, αναζητάει, νοσταλγικά, βαθύςκιες γωνίες της γενέτειράς του για αναψυχή της σκέψης του και χαλάρωση του Είναι του.

Κι' ακόμα, αν έχεις, στη ζωή σου, συνταυτιστείς με το «**δασκαλίκι**» (στην ευρεία του έννοια), που το βιβλίο και η πένα γίνονται «Ένα» με τον εαυτό σου, αυτά, πλανημένα από τη νοσταλγική διάθεση που αναγεννιέται σε περιόδους συνταξιοδότησης και χαλάρωσης, ανατρέχουν στο χτες και περιδιαβαίνουν γνώριμους τόπους και γωνιές, ιδιαίτερα, της γενέτειρας. Έτσι, κάπως, εξηγείται το φαινόμενο της κυκλοφορίας ποικιλομορφων «**πονημάτων**» που αναφέρονται στις μικρές η μεγαλύτερες

ιδιαιτερές πατρίδες μας. Έτσι, ο Θωμάς (δικαιούμαι, νομίζω, να τον προσαγορεύω με το μικρό του, μια και υπήρξε κοινή η στέγη και κοινή η τράπεζα της μαθητείας μας στη Ριζάρειο Σχολή Αθηνών) εκπληρώνει το χρέος του προς τη γενέτειρά του και «**παράδιδει την ιστορία της στους χωριανούς του, στους Ζαγορίσιους ευρύτερον και σε όσους θα ενδιαφερθούν να γνωρίσουν το Φλαμπουράρι**» όπως γράφει στον πρόλογό του.

Μια λεπτομερής παρουσίαση της έκδοσης «**Το Φλαμπουράρι**» έκαμε στο φύλλο 343 Ιαν/ρίου του

«**Ζ**» μας ο έγκριτος λόγιος κ. Νίκος Υφαντής στην οποία μπορούν να ανατρέξουν όσοι ενδιαφέρονται για περισσότερα στοιχεία. Ας μου επιτραπεί να προσθέσω εγώ, λόγω περιορισμένου χώρου, ένα βασικό στοιχείο-γνώρισμα της συγγραφής. Παρουσιάζει μια πολυμέρεια που δίνει τη δυνατότητα στον αναγνώστη να προσεγγίσει την περιγραφή της δυνατότητας στον αναγνώστη να προσεγγίσει, όχι μόνο το χι και να γνωρίσει, τόπο Φλαμπουράρι σαν οικισμό, αλλά, ιστορικό ή παραδοσιακό, αλλά, τελικά, να γνωρίσει, ως ένα σημείο, το ευρύτερο Ζαγόρι.

Γράφει ο κ. Ν. Υφαντής στη δική του παρουσίαση: «**Δυναμικός, ανήσυχος, δραστήριος και χαλκένετρος, σε μνήμη ελέφαντα, συνεχίζει την κοινωνική του δράση και την προσφορά του στα γράμματα**». Να υπογραμμίσω πως τα ίδια στοιχεία τον διέκριναν και στην εποχή της μαθητείας του στη Ριζάρειο Σχολή Αθηνών. Έτσι, τούτη τη στιγμή, έρχεται στη σκέψη μου αυτό που τότε πότε λέμε: «**Από μικρός φαινότανε τι θα γενεί μεγάλος**».

Εύχομαι στον αγαπητό-αδελφό (Ριζαρείτικη προσαγόρευση) Θωμά Μπαϊρακτάρη, υγεία και ψυχική μακροχρόνια, για την οποία δεν προβλέπεται «**σύνταξη**» μπορεί να μας δώσει καινούριο ραντεβού.

Στ. Συκιώτης

Μικρή έρευνα για το τραγούδι του Ρόβα

«**Εν μέρει για να εξακριβώσω μια εποχή,
εν μέρει και την ώρα να περάσω**»

όπως έγραψε ο Καβάφης στο ποίημά του ο Καισαρίων, θέλησαν, μάλλον από διάθεση της στιγμής που ακολούθως αύξησε, να γνωρίσω κάτι για τον καρβανάρο Ρόβα. Είχε τη μεγάλη τύχη να γίνει τραγούδι σε αντίθεση με άλλον σύγχρονό του Καρβανάρη τον Φετχάλη από τη Σιταρία, κατ' άλλους από τον Εκκλησιόχωρι που μόνο ελάχιστοι ιστοριοσκούληκες γνωρίζουν το ιστορικό του, είχε την ατυχία να μη γίνει τραγούδι η προσφορά του.

Στην προσπάθειά να συλλέξω κάποτε πληροφορίες για το Ρόβα βοήθησε η μνήμη του βιβλιοθηκαρίου της Ε.Η.Μ. κ. Κώστα Μπίλη που μου υπέδειξε το ημερολόγιο «**Δωδώνη**» του 1896 όπου υπάρχει σχετικό με το Ρόβα σημείωμα του Δημητρίου Σάρρου (1869-1938) του Δημητράκη όπως τον αποκαλούσαν και ως το τέλος του οι χωριανοί του στη Βίτσα. Σπουδαίος φιλόλογος για τον καιρό του με πλούσιο ερευνητικό και μεταφραστικό έργο· κυρίως αρχαίων τραγωδιών.

Είχα την τύχη να τον γνωρίσω για λίγη ώρα, νομίζω στα 1936 στα Γιάννινα. Τότε σ' ένα λιλιπούτειο τυπογραφείο 3μ. x 3 μ., που μόλις χώρεσαν τρεις κάσες με στοιχεία, ένα μικρό χειροκίνητο πιεστήριο και, όρθιοι, δυο τρεις άνθρωποι, εργάζονταν ως στοιχειοθέτες ο νεαρός Γιώργος Χήτας, που είχε κι αυτός το ψώνιο με τη λογοτεχνία. Θέλησε να εκδώσει λιγοςέλιδο λογοτεχνικό περιοδικό, τα «**Ηπειρωτικά φύλλα**», είχε την άδεια του αφεντικού του να στοιχειοθετεί μόνος του και αμισθί τις λίγες σελίδες του. Κοντά του τρεις νεοσσοί της λογοτεχνίας ο Νίκος Χάμος, ο Μιχαήλ Γάκης και ο υπογράφων. Μια μέρα, λοιπόν, που βρεθήκαμε στο τυπογραφείο παρουσιάζεται στην πόρτα –δεν θυμούμαι αν χωρούσε και πέμπτος εκεί, ένας σεβάσμιος κύριος με γυαλιά και φαλιδισμένη γενειάδα. Συστήθηκε και δεν ξέραμε τι να πούμε, ο μεγάλος κύριος Σάρρος, ο Εκπαιδευτικός Σύμβουλος να θέλει να γνωρίσει τέσσερα παιδαρέλια που είχαν δαγκώσει –κατά το λαϊκό– τη λαμάρνα τον έρωτα της λογοτεχνίας. Θυμάμαι πόσα λόγια εκγόρδια και τονωμικάμας είχε πει τότε ο άριστος αυτός παιδαγωγός!

Τώρα, λοιπόν, συνάντησα στο ημερολόγιο «**Δωδώνη**» το δημοσίευμα ενός έφηβου τότε, ανάλογου με την ηλικία των τεσσάρων παιδιών που έβγαζαν το περιοδικό «**Ηπειρωτικά φύλλα**», ο Σάρρος ήταν 15 ετών που έγραψε για το Ρόβα. Νομίζω πως οι πληροφορίες που δίνει για τις πορείες του Ρόβα από Ζαγόρι σε Βουκουρέστι είναι μια κατάθεση με ιστορικό ενδιαφέρον, ακόμα σημαντικό είναι και τα δύο δημοτικά τραγούδια που αναφέρει και έχουν, εκτός από τη γνησιότητα τους το στοιχείο σύγκρισης με το τραγούδι του Ρόβα όπως μετεξελιχθή σε σχολικό χορευτικό άσμα. Παραθέτουμε το δημοσίευμα του Σάρρου:

Ο ΡΟΒΑΣ

«**Κίνησ' ο Ρόβας μες στη Βλαχιά να πάνη
Βλάχισσες τον καρτέρησαν γλυκά
τον κουβεντιάζουν:**

Καλώς το Ρόβα πόρχεται, καλώς το Ρόβα πούρθε,

**Ρόβα, το τι μας ήφερες απ' τ'όρημο Ζαγόρι;
– Σας ήφερα τρία παιδιά τρία παλ-
ληκαράκια**

**Τόνα το λέγουν Κωσταντί και
τάλλο Νικολάκη
Το τρίτον τομορφώτερο το λέγουν
Δημητράκη...**»

Αυτοί είναι οι ολίγοι και απλοί μεν αλλ' εμφαντικοί στίχοι του τραγουδιού του περιφήμου Ρόβα, τους οποίους επί ημίσει και πλέον αιώνων Ηπειρώτισσες δεν ετραγούδησαν και δεν τραγουδούν πικρά πικρά, του Ρόβα τον οποίον πόσαι Βλάχισσαι δεν ωνειρεύθησαν και δεν υπεδέχθησαν γλυκά γλυκά παλληκαριών, τα οποία η πολυπικραμένη Ήπειρος έστειλεν αγύριστα εις την καταβόθραν του Ελληνισμού!

Ο Ρόβας ήτο Ιωαννίτης· απέθανε προ είκοσι περίπου ετών· επί τεσσαράκοντα σχεδόν έτη ήτο ο μόνος μίτος ο συνδέων την Ηπειρωτικήν Βλαχίαν με την Ελληνικήν Ήπειρον. Δημοσιεύματα αναφέρουν ότι ο Ρόβας ξεκινούσε το καρβάνι του για τη Βλαχιά από τα Ζαγοροχώρια Δοβρά (Ασπράγγελοι) και Μπούλση (Ελάτη). Εταξείδευεν άπαξ, σπανιότερον δε δις του έτους εκ της Ηπείρου εις τον Δούναβιν και τανάπαλιν· αυτός εκόμιζεν εις την έρημον Ήπειρον γράμματα και χρήματα των ξενιτευμένων τέκνων της, και σπανιότερα και κανέν εξ αυτών, αυτός εκόμιζεν ανεπιτροπεί εις τας μαγικάς αγκάλας της εκβεβακχευμένης Βλαχίας την καρδιαν, την λεβεντινής της Ηπείρου, και πόσοι τάχα από εκείνους εγύρισαν οπίσω; και

ήτο τότε σχεδόν αδύνατον και είναι και σήμερα δυσκολώτατον επίσης το γύρισμα από τον επάρατον εκείνον τόπον της λήθης. Εις τριάκοντα και τεσσαράκοντα άλλοτε ημέρας ο

Του ΦΡΙΞΟΥ ΤΖΙΟΒΑ

Ρόβας μετά πολλές περιπετειάς από την Ήπειρον διά του Ζυγού, Μετσόβου, Γρεβενών, Κονιαροχωρίων, Περγεπέ, Βελεσσών, Δουβνοβίτσας, Σιστοβίου, έφθανε με τα καρβανιά του εις τα Παραδουνάβεια. Σήμερα εις το διάστημα τούτο κάμνει τις δέκα σχεδόν φορές ευκολώτατα το ίδιον ταξίδι και μ' όλα ταύτα και τότε και τώρα με βαρύ παράπονον ετραγωδούσαν και τραγουδούν τα παρπονεμένα χείλη της Ηπειρώτιδος.

«**Το λεν οι κούκοι στα βουνά και
πέρδικες στα πλάγια
το λεν και Αγραφιώτισσες το λεν
στο μυριόλογι
ποια έχει άντρα μες στη Βλαχιά και
γιον στο Μπουκουρέστι
πες της να μην τους καρτερή να
μην τους παντρεχάινη
οι Βλάχισσες είναι κακές κι' αυτές
οι Βλαχοπούλες
γελούν των μανάδων τα παιδιά και
πίσω δε γυρίζουν!**

Εν Ζαγορίω 1895»

Δ.Μ. ΣΑΡΡΟΣ

Μουσικολόγος θα έλεγε αν η γνωστή μελωδία η σχολική είναι ή όχι λαϊκού μελωδού τον 19ον αι. ή έργο επώνυμου συνθέτη προς σχολική χρήση. Ταιριάζει ο γνωστός χορευτικός ρυθμός με παραπάνω δημοτικούς στίχους του Σάρρου;

Το 1959 εκκυκλοφόρησε η πληρέστερη αριθμητικά (1.000 τραγούδια) Συλλογή Ηπειρωτικών δημοτικών τραγουδιών από τον φιλόλογο Αθανάσιο Γιάγκα. Η συλλογή περιλαμβάνει όσα τραγούδια αναφέρονται στον ηπειρωτικό χώρο, στην ιστορία και τα πάθη του και περιέχονται στις συλλογές των: Ζαμπέλιου, Φωριέλ, Πασσώβ, Λελέκου, Λεγκράν, Αγ. Θέρου, Σταματέλου και, με ιδιαίτερο ενδιαφέρον, των Ηπειρωτών Αραβαντινού (1860) και Χασιώτη (1866, Ζαγορίσιος αυτός), πουθενά, στους συγκεκριμένους του Ρόβα, δεν συναντάται το τραγούδι του Ρόβα και το ερώτημα είναι γιατί; Ίσως δεν είχε διαδοθεί ακόμα; Μα ούτε σε σκόρπια άλλα δημοσιεύματα που είχε υπ' όψη του ο Αθ. Γιάγκας, υπάρχει κάποιος δηλωτικός στίχος. Το περιεργό είναι πως και στις συλλογές του

Κώστα Βαρζώκα «Ζαγορίσια δημοτικά τραγούδια», Γιάννινα 1982 δεν υπάρχει!

Συνάντησα το τραγούδι του Ρόβα στη γνωστή μας σχολική έκδοχή του στη συλλογή «Ελληνικά Δημοτικά τραγούδια» Αθήνα 1953 του γνωστού, κατά το μεσοπόλεμο τρυφερού ποιητή των Τρικάλων Νίκο Παππά και το αναδημοσιεύω όπως έχει.

Ο ΡΟΒΑΣ

Ο Ρόβας ξεκίνησε
μες στη Βλαχιά να πάει
–για σου Ρόβα μου–
μες στη Βλαχιά να πάει
πάπια-χίνα μου
νάχεις το κρίμα μου.

Νύχτα σελώνει τ' άλογο
νύχτα το καλιγώνει
–για σου Ρόβα μου–
νύχτα το καλιγώνει
πάπια-χίνα μου
νάχεις το κρίμα μου.

Βάζει ασημένια πέταλα
καρφιά μαλαματένια
–για σου Ρόβα μου–
καρφιά μαλαματένια
πάπια-χίνα μου
νάχεις το κρίμα μου.

– Ρόβα μου γιατί άργησες
σε τούτο το ταξίδι
–για σου Ρόβα μου–
σε τούτο το ταξίδι
πάπια-χίνα μου
νάχεις το κρίμα μου

Βρήκα τις στράτες σφαλιχτές
το Ντούνα παγωμένα
–για σου Ρόβα μου–
σε τούτο το ταξίδι
πάπια-χίνα μου
νάχεις το κρίμα μου.

Κάτσε ως να λυώσουν τα νερά
ναρθεί το καλοκαίρι
–για σου Ρόβα μου–
ναρθεί το καλοκαίρι
πάπια-χίνα μου
νάχεις το κρίμα μου.

Όσο ν' ανοίξει ο Μόσκοβας
να φέρε το σεφέρι
–για σου το Ρόβα μου–
να φέρε το σεφέρι
πάπια-χίνα μου
νάχεις το κρίμα μου.

Η μικρή ερασιτεχνική έρευνα, με οδήγησε στο συμπέρασμα πως γνήσιο, αυθεντικό δημοτικό τραγούδι του Ρόβα είναι μόνο του Δ. Σάρρου.

Φρίξος Τζιόβας

ΓΙΑ ΤΑ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ

9 χρόνια είναι πολλά...

ΡΕΠΟΡΤΑΖ ΔΑΦΝΗ ΤΣΙΟΛΗ

Σε... μαραθώνιο δίχως τέλος έχει εξελιχθεί το εγχείρημα για τη δημιουργία παραρτήματος της Ανώτατης Σχολής Καλών Τεχνών στο Μονοδένδρι Κεντρικού Ζαγορίου.

Το σημαντικό αυτό έργο εκπαίδευσης και πολιτισμού την αξία και σημασία του οποίου μπορεί κανείς εύκολα να αντιληφθεί, προσκρούει εδώ και αρκετό χρονικό διάστημα, πέραν αυτού που έχουμε συνηθίσει ως έλληνες πολίτες, σε γραφειοκρατικές αγκυλώσεις με αποτέλεσμα εννέα περίπου χρόνια μετά την ανακοίνωσή του οι διαδικασίες να θρίσκονται ακόμα στο στάδιο της μελέτης. Αυτά σε ότι αφορά το παράρτημα του Μονοδενδρίου γιατί το δεύτερο που είχε ανακοινωθεί, αυτό του Δήμου Παραμυθιάς θρίσκεται σαφώς σε καλύτερη μοίρα, αναμένοντας πια την χρηματοδότησή του.

Τα αίτια για την κακή πορεία των διαδικασιών και αδειοδοτήσεων του κτιρίου του παραρτήματος στο Ν. Ιωαννίνων μπορεί κανείς να αναζητήσει στην αυστηρότητα που διέπει τους κανόνες δόμησης στο Ζαγόρι. Όμως και πάλι η τεράστια καθυστέρηση δύσκολη μπορεί να δικαιολογηθεί και οι απαιτήσεις από μέρους της Πολεοδομίας της Ν.Α. Ιωαννίνων ο δικαιολογημένος ή μη -δείχνουν ότι ο δρόμος είναι ακόμα μακρύς και δύσκολος.

Και αυτό γιατί, πέραν της Πολεοδομίας, και η ίδια η Διοίκηση της σχολής Καλών Τεχνών, σύμφωνα με τον κ. Χρ. Πανουσάκη, μελετητή, δεν φαίνεται να βιάζεται για τη δημιουργία του Παραρτήματος.

Όπως μας ενημέρωσε ο κ. Πανουσάκης, η Πολεοδομία Ιωαννίνων ζητά τώρα από το μελετητικό γραφείο («Γραμματόπουλος-Πανουσάκης») προκειμένου να προχωρήσουν οι διαδικασίες για την έκδοση της άδειας να κλείσει το οικοδομικό τετράγωνο που βρίσκεται μέσα στον παραδοσιακό οικισμό σε όλη του την έκταση, να υποβληθεί δηλαδή τοπογραφικό για το σύνολο του οικισμού.

«Αυτό τονίζει ο κ. Πανουσάκης είναι πέραν των συμβατικών μας υποχρεώσεων».

Παρ' όλα αυτά εκτιμά ότι «κάπως μπορεί να λυθεί».

Ένα ακόμη από τα ζητήματα που βρίσκονται δυστυχώς σε εκκρεμότητα και έχουν να κάνουν με την Πολεοδομία Ιωαννίνων αφορά την προμελέτη η οποία έχει εγκριθεί από την αρμόδια Ειδική Επιτροπή Αρχιτεκτονικού και Πολε-

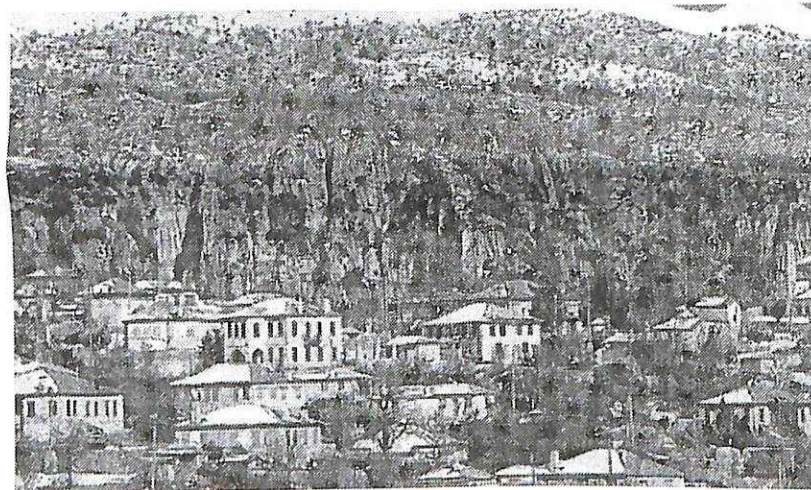
✓ Αυτό του Μονοδενδρίου... σκοντάφτει στην άδεια από την πολεοδομία της Ν.Α., ενώ η διοίκηση της Α.Σ.Κ.Τ. δεν δείχνει να βιάζεται...

✓ Στην Παραμυθιά αναμένεται μόνον η χρηματοδότηση για να δημοπρατηθεί το κτίριο

οδομικού Ελέγχου, και στην οποία γινόταν αναφορά στη δημιουργία ξύλινης πλατφόρμας που θα συνέδεε τα δύο κτίρια που έχει σχεδιαστεί να δημιουργηθούν.

«Τώρα η Πολεοδομία Ιωαννίνων δεν κάνει αναφορά και στην ίδια τη Διοίκηση της Ανώτατης Σχολής Καλών Τεχνών υπογραμμίζοντας ότι κα η ίδια «αργεί να εγκρίνει τις διάφορες φάσεις με καθυστέρηση ενός έτους κάθε φορά».

Να σημειωθεί ότι η μελέτη

εφαρμογής έχει υποβληθεί ήδη από το περασμένο καλοκαίρι.

Η «Η» επικοινωνήσε και με την Πολεοδομία της Ν.Α. Ιωαννίνων απ' όπου αυτό που καταρχήν τονίστηκε είναι η αυστηρότητα των όρων δόμησης στο Ζαγόρι. «Τα μορφολογικά στοιχεία μας είπαν, είναι πολύ διαφορετικά». Ωστόσο ως αιτιολογία για την καθυστέρηση προβλήθηκε και ότι δεν έχει διευκρινιστεί η χρήση του κτιρίου. «Αν θα είναι ξενοφάνης, διδακτήριο κ.τ.λ.» σημείωσαν.

Ωστόσο, όπως μας ενημέρωσαν οι παρατηρήσεις της Πολεοδομίας -είναι η δεύτερη φορά που αποστέλλονται και αφορούν την υποβολή του φακέλου για την άδεια, ενώ η πρώτη αφορούσε τον προέλεγχο έχουν ήδη αποσταλεί στο μελετητικό γραφείο από τις 8 Ιανουαρίου και ακόμη δεν έχουν λάβει απάντηση.

Ωστόσο όπου κι αν αναλογεί το μεγαλύτερο μέρος της ευθύνης για

την τεράστια καθυστέρηση το αποτέλεσμα παραμένει το ίδιο εννέα χρόνια μετά, κι ενώ θα μπορούσε ήδη το παράρτημα να λειτουργεί, ακόμη δεν έχει προσδιοριστεί η μορφή και αισθητική του κτιρίου. Αδικαιολόγητο όσα αυστηρότητα κι αν διέπει -και ορθώς- τους όρους δόμησης στο Ζαγόρι.

Τη δυσανεμία του για την καθυστέρηση δεν κρύβει και ο πρόεδρος του Δ.Σ. του Ριζαρείου Ιδρύματος που διαδραματίζει πρωταγων

ριστικό ρόλο στην προώθηση του κ. Άγγελος Κίτσος, ο οποίος επισημαίνει και τον κίνδυνο ανάκλησης της δωρεάς του οικοπέδου από τον Δήμο Κεντρικού Ζαγορίου για την ανέγερση του κτιρίου. «Παρακολουθούμε με αγωνία και είναι κρίμα να χαθεί αυτή η ευκαιρία» τονίζει ο κ. Κίτσος.

Υπενθυμίζεται ότι εκ μέρους του Δήμου Κεντρικού Ζαγορίου έχει εκφραστεί στο πρόσφατο παρελθόν έντονη δυσανεμία για την καθυστέρηση και έχει ζητηθεί επίθεση των διαδικασιών καθώς σε διαφορετικό περίπτωσή θα γινόταν ανάκληση της δωρεάς.

Να σημειωθεί εδώ ότι πέραν του Ριζαρείου Ιδρύματος και της αναμφισβήτητης συμβολής του στην προώθηση του ζητήματος η ένταξη και των δύο παραρτημάτων στο πρόγραμμα της ΑΣΚΤ οφείλεται στους Ηπειρώτες Θ. Παπαγιάννη, γλύπτη και καθηγητή στη Σχολή και τον κ. Τόκα, Δ/ντή έργων.

ΠΡΟΣ ΔΗΜΟΠΡΑΤΗΣΗ ΣΤΗΝ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ

Σε αντίθεση με το Παράρτημα Μονοδενδρίου το αντιστοιχεί της Παραμυθιάς φαίνεται να έχει ξεπεράσει τις γραφειοκρατικές αγκυλώσεις και βρίσκεται ήδη ένα βήμα πριν τη δημοπράτηση και την έναρξη των εργασιών.

Όπως μας ενημέρωσε ο Δήμαρχος Παραμυθιάς κ. Βασίλης Λώλος, σε επίσκεψη που πραγματοποίησε πριν δύο περίπου μήνες στον Πρύτανη του Πολυτεχνείου έλαβε τη διαβεβαίωση ότι το έργο θα δημοπρατηθεί έως το τέλος του 2007.

Να σημειωθεί εδώ ότι τη χρηματοδότησή τους έχει αναλάβει το Εθνικό Μετσόβειο Πολυτεχνείο.

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ-ΣΚΟΠΟΙ

Ο Σταθμός Μονοδενδρίου θα έχει εμβαδόν 650μ., ενώ εκείνος της Παραμυθιάς 980 μ.

Κάθε σταθμός θα περιλαμβάνει χώρο εκθέσεων της Σ.Κ.Τ., κοιτώνες για τον Πρύτανη και τους καθηγητές, δωμάτια για τους σπουδαστές, εστιατόριο-μαγειρείο, χώρους υγιεινής, αποθήκη και δωμάτιο για φύλακα.

Να σημειωθεί ότι οι Καλλιτεχνικοί Σταθμοί της Α.Σ.Κ.Τ. αποτελούν οργανικά εκπαιδευτικά παραρτήματα της και σκοπός τους είναι η συμπληρωματική εκπαίδευση, η εκτέλεση καλλιτεχνικών εργασιών, η μετεκπαίδευση και η επέκταση των δραστηριοτήτων της Σχολής στον εκπαιδευτικό και πολιτισμικό τομέα με την οργάνωση σεμιναρίων, εκθέσεων, διαλέξεων, προβολών και άλλων πολιτιστικών εκδηλώσεων.

Δυνατότητα παραμονής στους καλλιτεχνικούς σταθμούς της Α.Σ.Κ.Τ. θα έχουν οι υπότροφοι και οι φοιτητές της για την εκτέλεση ασκήσεων ή την προετοιμασία και εκτέλεση της πτυχιακής τους εργασίας, καθώς και τα μέλη του διδακτικού, ερευνητικού προσωπικού (ΔΕΠ) της Σχολής είτε ως συνοδοί εκπαιδευτικών αποστολών είτε για την εκτέλεση προσωπικών τους καλλιτεχνικών εργασιών.

Ακόμη στους Σταθμούς θα φιλοξενοούνται έλληνες καλλιτέχνες των εικαστικών τεχνών για την εκτέλεση καλλιτεχνικής εργασίας, φοιτητές μέλη ΔΕΠ αντίστοιχων καλλιτεχνικών Σχολών του εσωτερικού ή του εξωτερικού με τον όρο αμοιβαίας φιλοξενίας φοιτητών ή μελών ΔΕΠ της ΑΣΚΤ σε αντίστοιχα ιδρύματα των συγκεκριμένων ξένων χωρών μέσα στα πλαίσια διεθνών καλλιτεχνικών και πολιτιστικών ανταλλαγών.

Στα νέα Γραφεία της Ριζαρείου

ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ ΣΗΜΑΣΙΑΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΣΤΗ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΔΗΜΑΡΧΟΥ ΑΘΗΝΑΙΩΝ ΝΙΚ. ΚΑΚΛΑΜΑΝΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΡΙΖΑΡΕΙΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ

Για τα έργα πολιτισμού και τον εξωραϊσμό του Πάρκου Ριζάρη

Ο κ. Νικ. Κακλαμάνης ενημερώνεται για τα έργα του Ιδρύματος από τον Πρόεδρό του κ. Άγγελο Κίτσο.

ζωηρή ικανοποίησή του για την «ωραία συνάντηση γνωριμίας και ενημέρωσης» και αναφέρθηκε στην ιδιαίτερη αγάπη και το ενδιαφέρον του για την Ήπειρο, η οποία ανάγεται στους χρόνους της εκεί υπηρεσίας του προς τον Ευάγγελο Αβέρωφ, ο οποίος κατά συγκινητικό τρόπο (κατά την αφήγηση του κ. Ν. Κακλαμάνη) βοήθησε τόσο την επαγγελματική του εξέλιξη όσο και την αξιοποίησή του στο χώρο της πολιτικής.

Ως προς την ιστορική Ριζαρεία, κατέληξε ο κ. Δήμαρχος, της οποίας εγνώριζε μερικώς το έργο της από τις εκδόσεις και τις πολιτιστικές της δραστηριότητες, μετά την σημερινή αποκαλυπτική ενημέρωσή του επί των επιτευγμάτων και των σχεδιάσεών της δεν είναι δυνατόν παρά να στήσει «πλέον ευήκοον ους» μαζί με τους επιτελείς του προκειμένου να συνδράμει στην ικανοποίηση των αιτημάτων της.

Κατά τη σχετική σύσκεψη συζητήθηκαν σε βάθος όλα τα επί δεκαετίες χρονίζοντα πολεοδομικά και εν μέρει ιδιοκτησιακά θέματα, τα οποία προέκυψαν από κακό υπολογισμό των ορίων της Ριζαρείου κατά την ανταλλαγή του κεντρικού της οικοπέδου με το Ελληνικό Δημόσιο, και ελήφθησαν σημαντικές αποφάσεις.

Επίσης διαπιστώθηκε ταυτόσημη προσέγγιση των θεμάτων που συνδέονται με τα έργα πολιτισμού και εξωραϊσμού, τα οποία προγραμματίζονται εντός του Πάρκου Ριζάρη από το Δήμο και το Ίδρυμα.

Συγκεκριμένα ο κ. Ν. Κακλαμάνης υποσχέθηκε να ρυθμίσει το ταχύτερο μέσω του αρμόδιου Δημοτικού Συμβουλίου τις πολεο-

δομικές κ.ά. εκκρεμότητες, ώστε να τύχει η Ριζαρεία των σχετικών αδειοδοτήσεων, τις οποίες υποσχέθηκε επίσης να επικυρώσει άμεσα από πλευράς Υ.Π.Ε.Χ.Ω.Δ.Ε. ο συμπατριώτης μας Υφυπουργός κ. Σταύρος Καλογιάννης.

Έτσι ανοίγει οριστικά ο δρόμος για την ταχεία υλοποίηση των έργων και υποέργων, τα οποία συνιστούν την ολοκληρωμένη πολιτιστική και περιβαλλοντική παρέμβαση της Ριζαρείου στο χώρο του ομώνυμου πάρκου.

Τα έργα αυτά είναι: α) η αναπαλάωση, σεισμική θωράκιση και μετατροπή του χώρου των παλαιών γραφείων της Ριζαρείου σε σύγχρονο πνευματικό κέντρο, πολλαπλών χρήσεων (εκθέσεις, παρουσιάσεις βιβλίων, συνεντεύξεις Τύπου, διαλέξεις, πωλήσεις εκδόσεων και χειροτεχνμάτων των Σχολών του Ιδρύματος κλπ. β) ενσωμάτωση του υπό το προαύλειο του Ι. Ναού Αγ. Γεωργίου χώρου στο παρακείμενο Πνευματικό Κέντρο, περί του οποίου έγινε λόγος παραπάνω, ώστε μαζί με αυτό να αποτελέσει ενιαίο διευρυμένο ύψος 500 περίπου τ.μ., γ) συντήρηση αντισεισμικής θωράκισης και αισθητική ανάδειξη των εξωτερικών όψεων του Ι. Ναού Αγ. Γεωργίου με έτος ανέγερσής του το 1841 και δ) δημιουργία θεματικού πάρκου στην έκταση πρασίνου των 3.200 τ.μ. της Ριζαρείου, στο οποίο

μεταξύ άλλων θα φυτευτούν τα λεγόμενα φυτά του Ιπποκράτη, δηλ. τα ενδημικά στην Αττική γη ανθη και φυτά από την εποχή της κλασσικής αρχαιότητας.

Με τα ως άνω έργα, τα οποία θα χρηματοδοτηθούν από το Ίδρυμα Νιάρχου και το ΠΕΠ Αττικής και θα ολοκληρωθούν μέχρι τα τέλη του 2008 η ιστορική Ριζαρεία εγγράφεται στο χάρτη των υψηλών προδιαγραφών πολιτιστικών και καλλιτεχνικών χώρων της Αθήνας, ενώ στους οποίους, όπως είπε και ο Πρόεδρος της κ. Άγγ. Κίτσος, θα έχει μερτικό συμμετοχής και λαμπρό βήμα προβολής ο επιστημονικός, πνευματικός και καλλιτεχνικός κόσμος της Ηπείρου με την προϊστορία και τα σύγχρονα δημιουργήματά του.

Τέλος, το σημαντικότερο ίσως όλων είναι ότι, όπως ανακοίνωσε ο Δήμαρχος κ. Νικήτας Κακλαμάνης, όλο το συγκρότημα της Ριζαρείου θα ενταχθεί έμμεσα και θα προσαρμοληθεί στα ευρύτερα σχέδια του Δήμου για το Πάρκο Ριζάρη. Σύμφωνα δε με αυτά, εκτός από τις αναβαθμίσεις και τον εξωραϊσμό

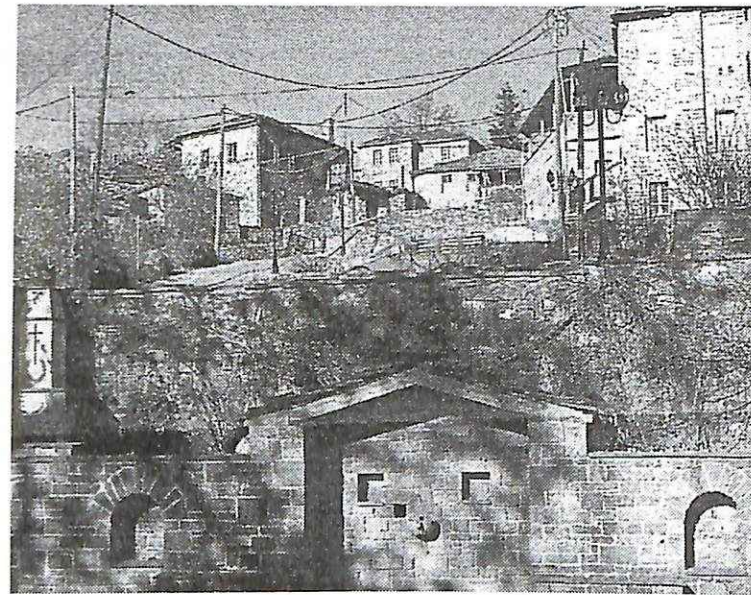
Ο Δήμαρχος Αθηναίων με το Δ.Σ. του Ριζαρείου Ιδρύματος.

του χώρου πρασίνου, προβλέπεται η τοποθέτηση σ' αυτόν του επιβλητικού και μοναδικής γλυπτικής αρτιότητας αγάλματος του έφιππου Μεγάλου Αλεξάνδρου, το οποίο είναι έργο του μεγάλου μας γλύπτη Γιάννη Παππά και έχει ύψος τρία μέτρα με βάση ύψους άλλων τεσσάρων μέτρων.

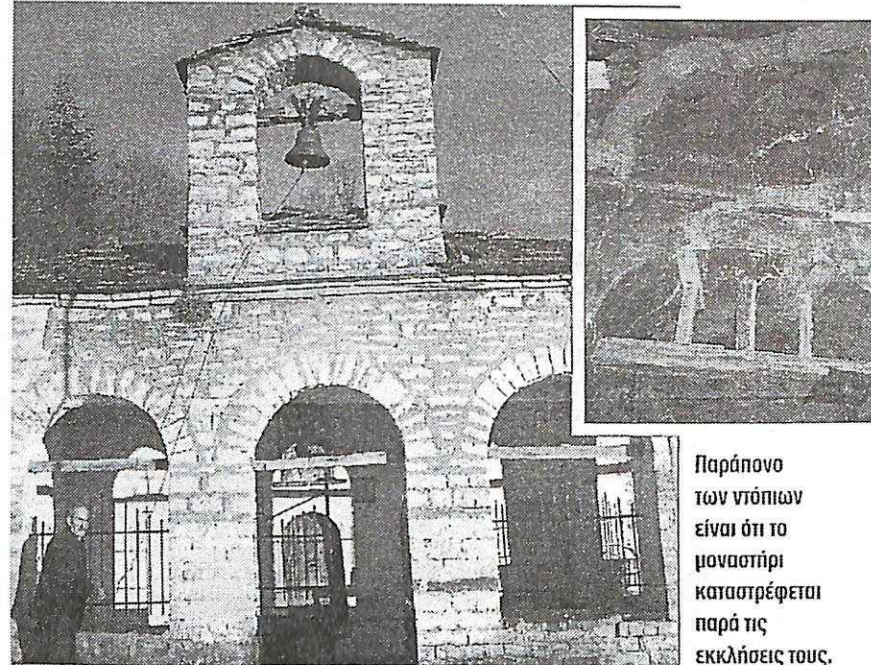
Η καρδιά της Αθήνας ομορφαίνει και το ιστορικό Ριζαρείο Ίδρυμα πρέπει να υπερηφανεύεται γιατί συνέβαλε και αυτό ουσιαστικά σ' αυτή τη μαγική, όπως σύντομα θα φαντάζει, μεταμόρφωσή του.

Χτισμένο στις πλαγιές της Τύμφης στα 1.080 μέτρα, πατρίδα της Μαρίκας Κοτοπούλη, τόπος καταγωγής του Δημήτρη Μυράτ και της μητέρας του Βασίλη Τσιτσάνη

Τσεπέλοβο: Η γη που «γέννησε» ανθρώπους της Τέχνης

Επάνω: Άποψη της πλατείας Τσεπελόβου. Δεξιά: Το Μοναστήρι του Ιωάννη του Ρογκοβού, χτισμένο από το 1028, αγκαλιάζει τη φύση

Παράπονο των ντόπιων είναι ότι το μοναστήρι καταστρέφεται παρά τις εκκλήσεις τους.

Στο δρόμο προς το Τσεπέλοβο, κοιτάξτε προσεχτικά απέναντι από τη μικρή χαράδρα και θα διακρίνετε τη «σκάλα του Βραδέτου», το σκαλισμένο δηλαδή ανηφορικό μονοπάτι με τους 1.100 καλντεριμωτούς αναβαθμούς, που ένωνε το Καπέσοβο με το Βραδέτο. Μέχρι το 1973 η πρόσβαση από το ένα χωριό στο άλλο γινόταν μόνον από τη σκάλα αυτή. Το Τσεπέλοβο, χτισμένο στις πλαγιές της Τύμφης στα 1.080 μέτρα, πατρίδα της Μαρίκας Κοτοπούλη, και τόπος καταγωγής του Δημήτρη Μυράτ και της μητέρας του Βασίλη Τσιτσάνη, είναι ένα πανέμορφο χωριό, περιτριγυρισμένο από ξωκλήσια. Είναι η πρωτεύουσα

του δήμου Τύμφης, που 'χει 12 χωριά.

Στον περίβολο της εκκλησίας του Αγίου Αθανασίου κείται ο κόσμος τη σιωπής και εκεί αναπαύονται οι περασμένες γενιές του χωριού. Περιπατήστε τα γραφικά καλντερίμια του, ανεβείτε μέχρι την πλατεία με τα βαθύσκιωτα πλατάνια της και δείτε τον τάφο του γιατρού και ποιητή Ιωάννη Βηλαρά. Αν βρεθείτε το Δεκαπενταύγουστο στο Τσεπέλοβο, μην παραλείψετε να βρεθείτε στο τριήμερο πανηγύρι του.

Αυτό που εντυπωσιάζει είναι η Εκκλησία του Αγίου Νικολάου με το επιχρυσωμένο τέμπλο, τον τοιχογραφικό διάκοσμο και το εξαγωνικό καμπαναριό της στην

κεντρική πλατεία του Τσεπελόβου, που χτίστηκε στα μέσα του 17ου αιώνα.

Στα μέσα του 18ου αιώνα ελήγη η απόφαση να ανακαινιστεί ο κεντρικός ναός του χωριού. Επιτοίχια πλάκα στην πρόσοψη του Αγίου Νικολάου μας πληροφορεί ότι «ανεκαινίσθη ο θεός και ιερός ναός του εν αγίοις πατρός ημών Νικολάου του Θαυματουργού εν έτει 1753 Μαΐου 2».

Λίγο αργότερα αποφασίσθηκε να στολιστεί ο ανακαινισμένος ναός με τοιχογραφίες και εικόνες από τις ομορφότερες που θα μπορούσαν να φιλοτεχνηθούν στην εποχή τους. Η ιστορία της ανακαινισμένης εκκλησίας έγινε από Καπεσοβίτες αγιογράφους και ξεκίνησε το 1783. Με τον καιρό, η κάπνα των κεριών επισκίασε τη λαμπρότητα του ναού και ήταν δυοδιάκριτες οι αγίες μορφές.

Το 1993 η Σοφία Δούμα-Εμπειρικού, Τσεπελοβίτισσα κόρη του Γεωργίου Δούμα έδωσε την τονωτική ανάσα που χρειαζόταν ο ναός και μετά έξι χρόνια ολοκληρώθηκε ο καθαρισμός και η συντήρηση των αγιογραφιών.

Το ιστορικό μοναστήρι

Σε μικρή απόσταση από το χωριό επισκεφθείτε το ιστορικό Μοναστήρι του Αγίου Ιωάννη του Ρογκοβού στην αρχή της χαρά-

δρας, αφιερωμένη στη γέννηση του Αγίου Ιωάννη του Προδρόμου. Όπως ανέφερε ο Τσεπελοβίτης Ευρυπίδης Γιαννακός σε ένα παλιό βιβλίο του, «το μοναστήρι είναι σαν μία νησίδα αγάπης, έτσι που είναι φωλιασμένο στα απότομα βράχια και στα απρόσιτα ερημοτόπια, στη βόρεια πλευρά του Βίκου».

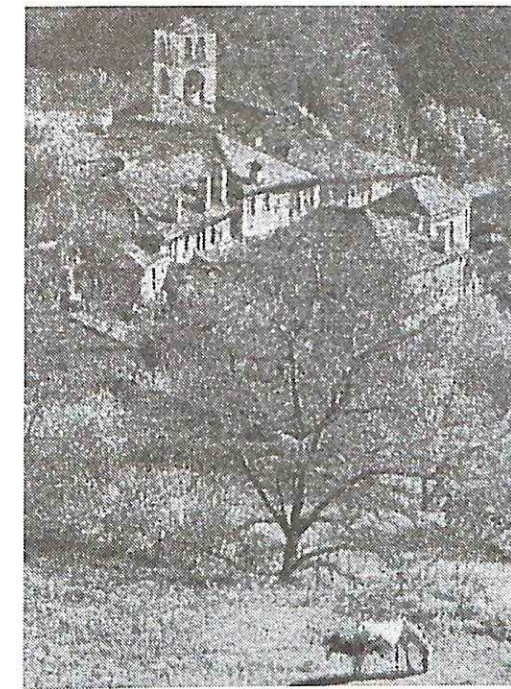
Το μοναστήρι ιδρύθηκε από την αδερφή του αυτοκράτορα Ρωμανού Γ' του Αργυρού, Πουλχερία το 1028. Καταστράφηκε και ξανακτίστηκε το 1749 από το μοναχό Νικόδημο, ιστορήθηκε από Καπεσοβίτες αγιογράφους και η ανακαίνισή του έγινε το 1783.

Ο ναός είναι βυζαντινός ρυθμός και ο τρούλος στηρίζεται σε τέσσερις κολόνες. Έχει στο εσωτερικό του σχήμα σταυρού και το τέμπλο είναι ξυλόγλυπτο και επιχρυσωμένο. Στα χρόνια της Τουρκοκρατίας οραματίζονταν να το κάνουν πανεπιστήμιο.

Είναι μοναδικής ομορφιάς μοναστήρι και «πονάει η ψυχή» σου να βλέπεις να πέφτει, αφού η φθορά του χρόνου στις αγιογραφίες είναι αισθητή και ο ναός έχει υποστεί ρήγματα παντού και καμία προσπάθεια δεν γίνεται για την ανακαίνισή του, παρά τις εκκλήσεις των Τσεπελοβιτών.

Ντιέλα Βάντζιου

(Εγγονή του αείμνηστου καθηγητή Αχιλλέα Βάντζιου)

ΛΕΥΚΩΜΑ

Το Ζαγόρι που χάνεται

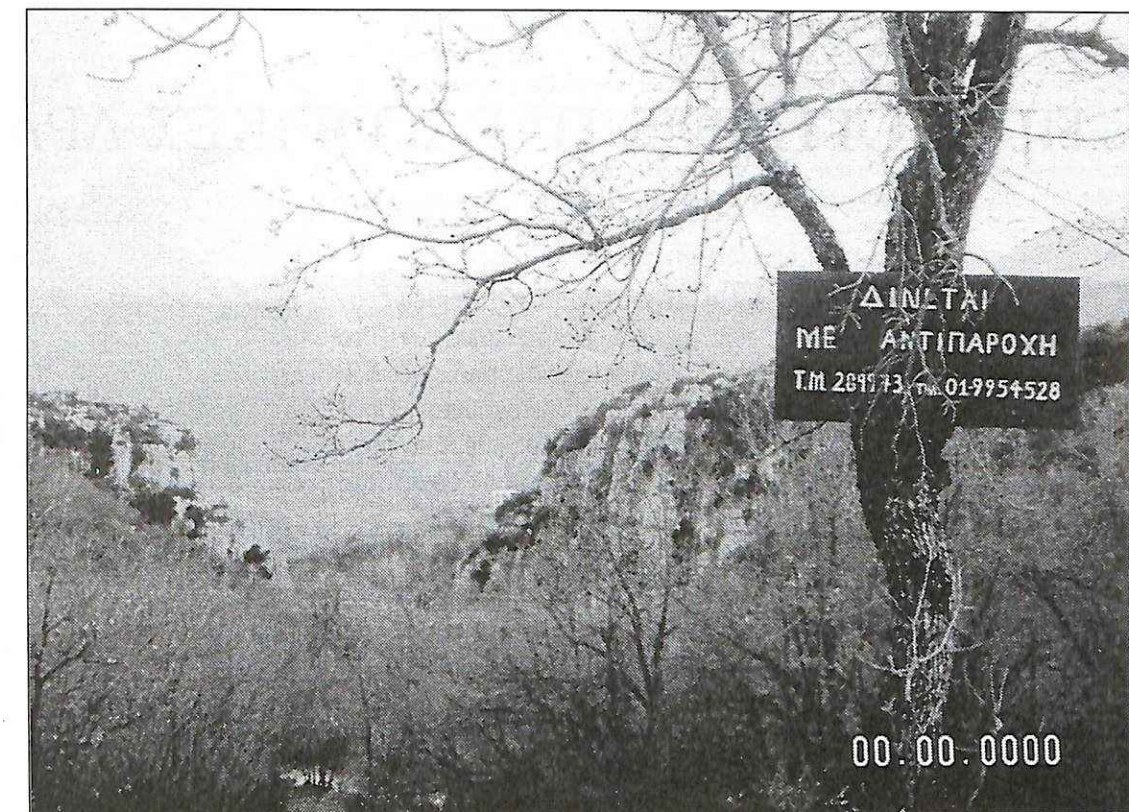
Ένα ορεινό βασίλειο πρωτόγνωρης ομορφιάς –έτσι αποκαλεί το Ζαγόρι ο φωτογράφος της Ηπείρου Κώστας Ζήσης που ζει μόνιμα κοντά είκοσι χρόνια στα Ζαγοροχώρια και καταγράφει την ομορφιά τους και τη σταδιακή καταστροφή τους.

Μετά το λαμπρό παρελθόν ήρθε η εγκατάλειψη, η επανακάλυψη και η ένταξη των Ζαγοροχωρίων στα εκδρομικά δρομολόγια. Δεν είσαι «iv» αν δεν έχεις περάσει τουλάχιστον ένα Σαββατοκύριακο της ζωής σου σε παραδοσιακό ξενώνα στο Πάπιγκο και, αν βαστάνε τα κότσια σου, αν δεν έχεις βουτήξει κατακαλόκαιρο στα παγωμένα νερά των δρακολιμνών.

Δίπλα στις πανέμορφες φωτογραφίες του λευκώματος με τα βουνά, τα ποτάμια, τα γεφύρια, τα χτίσματα που απαθανατίζονται καθ' όλες τις εποχές του χρόνου, οι μαυροπωμένες αράδες που υπογραμμίζουν ότι το Ζαγόρι καταστρέφεται ώρα με την ώρα. Φυσικά μνημεία ηλικίας εκατομμυρίων ετών μετατρέπονται βάνουσα σε δομικά υλικά. Η ανεξέλεγκτη κερδοσκοπία απομυζά τα υπόγεια νερά του Βοιδομάτη στην καρδιά του Εθνικού Δρυμού, όπου με τις ευλογίες του κράτους αναπτύσσονται οχληρές δραστηριότητες και οργιάζει το λαθραίο κυνήγι, όπου τα λιθόστρωτα ανακατασκευάζονται και τα παραμυθένια αρχοντόσπιτα κατεδαφίζονται για να φυτρώσουν άλλα, παράταιρα κτίρια και πάει λέγοντας. Όλα θυσία στον βωμό μιας τουριστικής ανάπτυξης που στοχεύει στο κέρδος εδώ και τώρα, ενώ υπάρχει και άλλος δρόμος. Αυτά μας λέει ο φωτογράφος και μας παραδίδει την εικονογραφία του Ζαγοριού με την ευχή αυτές οι υπέροχες λήψεις να ξυπνήσουν τις συνειδήσεις και να μη μετατραπούν κάποτε σε ντοκουμέντα μιας Ελλάδας που χάθηκε.

Π.Κ.

(«Τα Νέα» Τετάρτη 21 Φεβρουαρίου 2007)

ΔΙΝΕΤΑΙ
ΜΕ ΑΝΤΙΠΑΡΟΧΗ
Τ.Μ. 281773, Τ.Α. 019954528

00:00:0000

Ανώνυμα έφτασε στη σύνταξη του Περιοδικού μας η παραπάνω φωτογραφία (έγχρωμη) με μια μόνο φράση εμβληματική ίσως: «ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ ΠΩΛΕΙΤΑΙ... ΜΕ ΑΝΤΙΠΑΡΟΧΗ»! Παρά τις προσπάθειές μας δεν μπορούσαμε να εντοπίσουμε την σκριβή τοποθεσία όπου είναι αναρτημένη η πινακίδα. Πάντως, προς τα κάτω, εκτείνεται αγέρωχη η περίφημη χαράδρα του Βίκου. Τι να πούμε εμείς. Η φωτογραφία τα λέει όλα, και προς ΠΟΥ το Ζαγόρι μας πορεύεται... Μπράβο μας!...

Ποιήματα που τώρα γράφονται

Πάνω σε ένα κείμενο του παιδικού προσώπου μου (Πρώτη γραφή: 1979, εννέα ετών.

Δεύτερη γραφή –με τήρηση της παιδικής ορθογραφίας– και τμήση σε στίχους: 2006, τριάντα έξι ετών).

ΤΑ ΠΑΝΤΑ ΓΙΑ ΤΟ ΧΩΡΙΟ ΜΟΥ

Στο χωριό μου τα πάντα είναι ωραία.
Ο τόπος εκείνος είναι παραδυσένιος.
Τα λουλούδια εβodiάζουν, τα πουλιά κελαδούν,
οι δυο γατούλες νιαουρίζουν, οι κότες κοκορίζουν.
Η πρασινάδα με μαγεύει.
Δέντα, χλοοό χορτάρι, λαχανικά, τα πάντα.
Έχουμε έναν κήπο με κάθε λογής λουλούδια, τριαντάφυλλα,
γαρύφαλλα, ζουμπούλια, σκυλάκια, κρόνοι.
Δίπλα από την πρασινάδα είναι
η κουζίνα με τραπέζι, ντουλάπια, πάτωμα.
Αμέσως δίπλα από την κουζίνα είναι
τρία τέσσερα δωμάτια
με πράγματα πολύ καρδιά του τοποθετημένα.
Βγαίνοντας από το κτήμα υπάρχουν και
μερικά σπιτία.
Εκκλησία, μαγαζιά δεν έχει, ησυχία παντού.
Υπάρχουν χλόη, μέλισσες, τα πάντα, μα μόνο
σαράντα-πενήντα κάτοικοι. Σπάνια
παιρνούν αυτοκίνητα.
(ΣΥΓΧΡΟΝΟ Υ.Γ.:
Υπάρχουν μόσο σαράντα-πενήντα κάτοικοι.
Υπάρχουν μόνο τριάντα-σαράντα.
Υπάρχουν μόνο είκοσι τριάντα, μόνο δέκα είκοσι.
Τώρα πεθάναν, δεν υπάρχουν κάτοικοι.
Σπάνια περνούν αυτοκίνητα.
Ο τόπος εκείνος είναι παραδυσένιος).

Βασίλης Αμανατίδης

(Αρχείο Β.Τ.)

Τι μπορείτε να δείτε

Επισκεπτόμενοι το Ζαγόρι

➤ **ΣΤΟ ΡΙΖΑΡΕΙΟ** Εκθεσιακό Κέντρο Μονοδενδρίου λειτουργεί η φωτογραφική έκθεση «Εικόνες από τον ελληνικό κινηματογράφο». Το υλικό προέρχεται από την Ταινιοθήκη της Ελλάδος και από συλλογές παραγωγών, σκηνοθετών και ηθοποιών. Η έκθεση θα διαρκέσει μέχρι τον Αύγουστο και θα είναι ανοιχτή κάθε μέρα εκτός Τρίτης 10.00 με 17.00. Τηλ. 26530 71573.

➤ **ΚΕΝΤΡΟ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗ ΦΥΣΗ ΚΑΙ ΤΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ ΣΤΟ ΖΑΓΟΡΙ.** Λειτουργεί στο Μικρό Πάπιγκο Ζαγοριού με ευθύνη του WWF-Ελλάς. Ανοιχτό καθημερινά εκτός Τετάρτης. Ώρες λειτουργίας: Δευτέρα-Τρίτη-Πέμπτη, Κυριακή 10.30-18.00 και Παρασκευή-Σάββατο 11.00-15.00, 16.00-19.00 τηλ. 26530 41071.

➤ **ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΑΪΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ «ΑΓΑΠΙΟΣ ΤΟΛΗΣ»** στους Κήπους. Λειτουργεί καθημερινά. Τηλ. 26530 71826.

➤ **ΜΟΥΣΕΙΟ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ** Πέτρου Φραγκούλη «ΖΑΓΟΡΙΣΙΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ», Ελάτη Ζαγοριού. Είσοδος ελεύθερη.

➤ **ΛΑΖΑΡΙΔΕΙΟ ΙΔΡΥΜΑ** στο Κουκούλι.

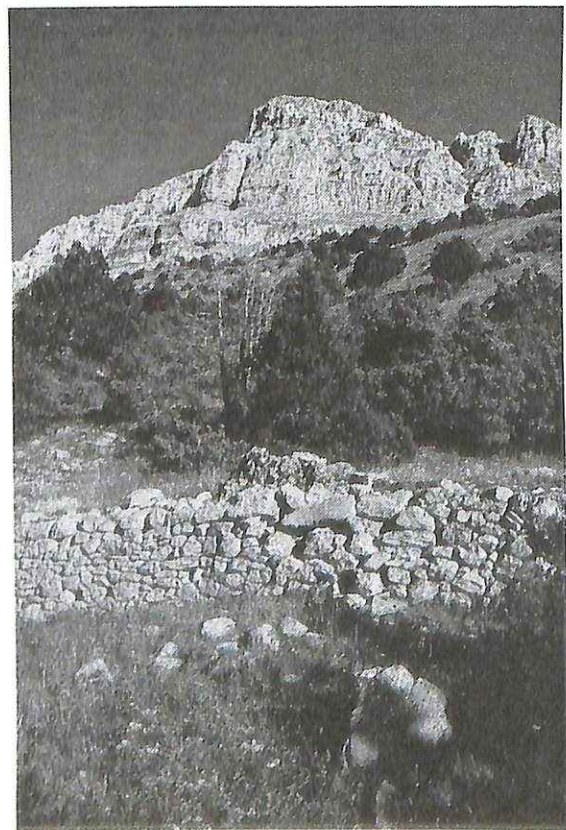
ΚΑΠΟΤΕ ΣΤΑ ΧΩΡΙΑ ΜΑΣ

ΠΡΩΤΟΓΕΝΕΙΣ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

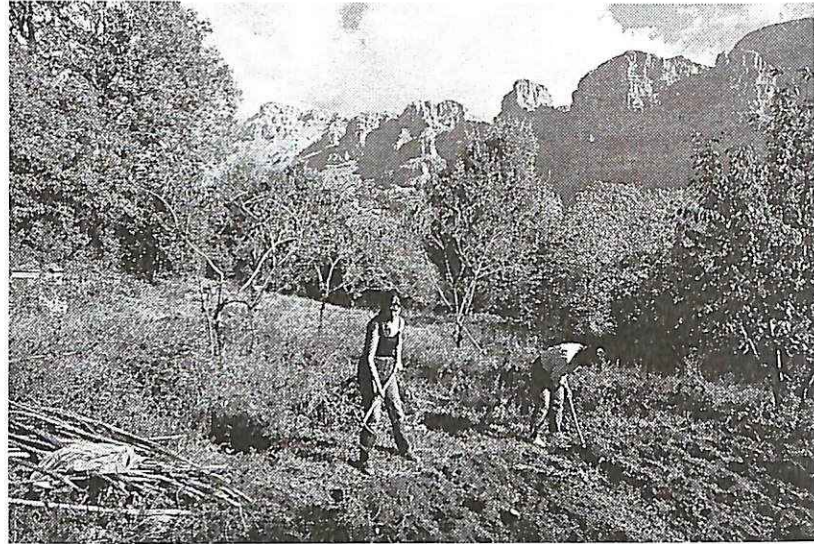
Από το βιβλίο του Χαρητάκη Ι. Παπαϊωάννου «Το Πάπιγκο και τα βουνά του»

Στο παρελθόν η **γεωργία** και η **κτηνοτροφία** συνεισέφεραν σημαντικά στο εισόδημα των μόνιμα εγκατεστημένων στο Πάπιγκο οικογενειών. Όλες οι ομαλές εκτάσεις γύρω από τους δύο οικισμούς έως και τα 1700 μέτρα υψόμετρο καλλιεργούνταν. Οπωροκηπευτικά φυτεύονταν κοντά στο χωριό και σε θέσεις όπου υπήρχε ικανοποιητική ποσότητα νερού για άρδευση όπως στα «Π'γάδια» στην είσοδο του Μεγάλου Παπίγκου, στο «Λάκκο» ανάμεσα από το Μεγάλο και το Μικρό Πάπιγκο, στις «Μπαρμπουνίτσες» και αλλού. Το Πάπιγκο, όπως και άλλα χωριά του Ζαγορίου που βρίσκονται σε σχετικά μεγάλα υψόμετρα, φημιζόταν για τα **φασόλια γίγαντες** που παρήγαγε. Άλλα προϊόντα που παράγονταν - και εν μέρει παράγονται ακόμα και σήμερα - σε ποσότητες ικανές για να θρέψουν μια οικογένεια ήταν οι πατάτες και τα κρεμμύδια. Μηλιές, κορομηλιές και κερασιές υπήρχαν σε αρκετούς κήπους, ενώ οι καρυδιές φυτεύονταν στα όρια των χωραφιών στους λάκκους. Θεόρατες καρυδιές υπήρχαν στην τοποθεσία «Λάκκος» που βρίσκεται ανάμεσα από τους δύο οικισμούς.

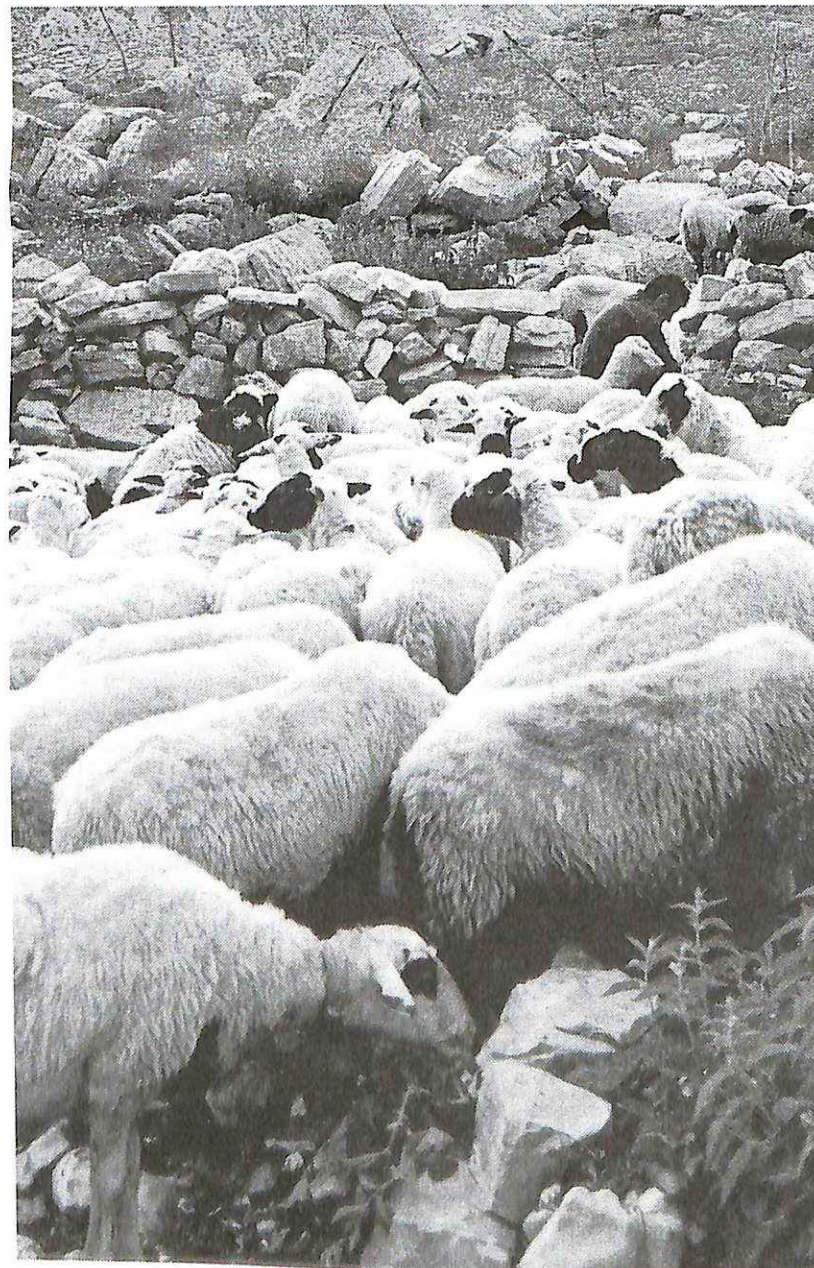
Πέρα από τα παραπάνω, γύρω από το Πάπιγκο υπήρχαν πολλοί αμπελώνες (π.χ. στις τοποθεσίες «Αϊτσούγκλα», «Γερόντρια», «Αϊπράστα», «Τσέρβα», «Φτιλιάδια», «Ντέβρες», «Παλιάμπελα» κ.α) που εξασφάλιζαν σε κάθε οικογένεια ικανοποιητική ποσότητα κρασιού για όλη τη χρονιά. Γι' αυτό και κάθε οικογένεια στο κατώι της, εκτός από τα συνήθη βαρέλια, διέθετε και το «καδί», που ήταν ένα μεγάλων διαστάσεων βαρέλι, κατάλληλο για το πάτημα των σταφυλιών κατά τη διαδικασία παραγωγής κρασιού. Στους υπόλοιπους ξηρικούς αγρούς γύρω από το Πάπιγκο, αλλά και σε περιοχές που απείχαν έως και δύο ώρες πεζοπορία από το χωριό, καλλιεργούνταν τα απαραίτητα δημητριακά: σιτάρι, κριθάρι, σίκαλη, βρώμη. Προκειμένου να καλλιεργηθούν και τα εδάφη που βρίσκονταν σε περιοχές με κλίση, **το έδαφος διαμορφωνόταν σε χαρακτηριστικές αναβαθμίδες**, που τοπικά αποκαλούνται «δέματα». Ακόμα και σήμερα με ευκολία διακρίνεται κανείς τις ξερολιθιές που προστατεύουν από τη διάβρωση τα εδάφη αυτά.

► Χαρακτηριστικές ξερολιθιές, που προστατεύουν από τη διάβρωση τα καλλιεργούμενα εδάφη, συναντά κανείς ακόμα και σήμερα σε μεγάλα υψόμετρα στην περιοχή του Παπίγκου, όπως στο μονοπάτι για το καταφύγιο της Ασιράκας.

► Η καλλιέργεια των κήπων και οπωρώνων ήταν και εν μέρει ακόμα και σήμερα είναι μια από τις βασικές ασχολίες των κατοίκων του Παπίγκου.

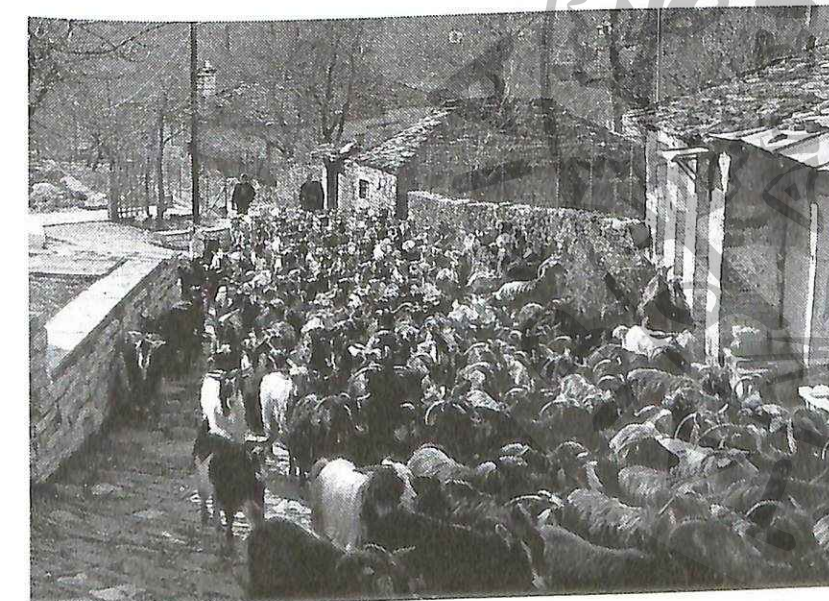
► Κάθε καλοκαίρι αρκετά κοπάδια με πρόβατα, που ανήκουν σε Σαρακατσάνους κτηνοτρόφους, ανεβαίνουν στα ορεινά και υποαλπικά λιβάδια του Παπίγκου.

► Η μετακίνηση των κτηνοτρόφων από το Πάπιγκο προς τα υποαλπικά λιβάδια, όπου βρίσκονται οι θερινοί βοσκότοποι, γίνεται με τη βοήθεια υποζυγίων. Στη φωτογραφία Σαρακατσάνοι κτηνοτρόφοι με γνήσια άλογα της φυλής της Πίνδου.

μόνιμα εγκατεστημένων στο Πάπιγκο οικογενειών. Όλες οι οικογένειες διατηρούσαν έναν μικρό κοπάδι από γίδια, συνήθως 10 έως 30, μερικά πρόβατα (10-20) και μερικές φορές μία - δύο αγελάδες. Ειδικοί βοσκοί για κάθε είδους ζώου, αναλαμβάναν με πληρωμή τη φύλαξη και βόσκηση των κοπαδιών που αποτελούνταν από τα ζώα όλων των χωριανών. Επιπλέον κάθε οικογένεια διέθετε υποζύγιο, συνήθως γαϊδάρο και σπανιότερα μουλάρι ή άλογο, για τις ανάγκες μεταφοράς, κυρίως των προϊόντων από τους αγρούς προς το σπίτι και τους αποθηκευτικούς χώρους.

Σήμερα στο Μεγάλο Πάπιγκο δεν καλλιεργείται σχεδόν κανένα κτήμα εκτός του οικισμού. Λιγοστά οπωροκηπευτικά προέρχονται από τους κήπους που βρίσκονται μέσα στο χωριό καθώς επίσης και από ορισμένους μικρούς κήπους γύρω από το Μικρό Πάπιγκο. Όσον αφορά στη μόνιμη κτηνοτροφία στο Πάπιγκο υπάρχουν σήμερα γύρω στα 800 γίδια και 30 αγελάδες. Το καλοκαίρι όμως, στα οροπέδια των βουνών του Παπίγκου, ανεβαίνουν τα κοπάδια των κτηνοτρόφων Σαρακατσάνων που συνολικά αριθμούν γύρω στα 3.000 πρόβατα. Το τυρί και το κρέας που προέρχεται από τα μόνιμα και τα μετακινούμενα κοπάδια των κτηνοτροφικών ζώων είναι υψηλής γευστικής ποιότητας.

► Η αιγοτροφία σε οικογενειακή κλίμακα ήταν στενά συνδεδεμένη με την καθημερινή ζωή των κατοίκων του χωριού. Στη φωτογραφία το κοπάδι με τα γίδια των κατοίκων του Μεγάλου Παπίγκου, οδηγείται στη βοσκή.

Προς την Δ/σιν του περιοδικού «ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ ΜΑΣ»
Αγαπητοί μου,

Ο εκλεκτός φίλος μου κ. Στάθης Παρασκευόπουλος, εκπαιδευτικός, συγγραφέας και Πρόεδρος Ιστορικών Συγγραφέων Ελλάδος, μου έστειλε τα παρακάτω κείμενά του, (εντυπώσεις του από το 7ον Πανελλήνιο Συνέδριο Περιβάλλοντος που είχε γίνει εδώ στην Κόνιτσα τον Νοέμβριο 2006) και με παρεκάλεσε να τα διαβάσω σε σας προς δημοσίευσιν, εφ' όσον τα κρίνετε κατάλληλα προς δημοσίευσιν.

α) Κριτική του βιβλίου «το Πάπιγκο και τα βουνά του» του γιου μου Χαρητάκη, το οποίο εδημοσιεύθη στην εφημερίδα ή περιοδικό «ΣΗΜΑΙΑ».

β) Κριτική του δικού μου βιβλίου» ΖΑΧΑΡΙΑΣ Π. ΣΑΡΔΕΛΛΗΣ» και γ) Εντυπώσεις από την επίσκεψή του στο Πάπιγκο, ένα απόγευμα του Νοεμβρίου 2006.

Με πολύ εκτίμηση
Ιωάννης Παπαϊωάννου

Σ.Σ.: Δημοσιεύουμε σήμερα την κριτική για το «Πάπιγκο και τα βουνά του». Τα υπόλοιπα σε άλλο τεύχος.

ΔΙΑΒΑΖΟΝΤΑΣ ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ ΤΩΝ ΑΛΛΩΝ

Γράφει ο ΣΤΑΘΗΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΠΟΥΛΟΣ

ΧΑΡΗΤΑΚΗ ΙΩ. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ: «ΤΟ ΠΑΠΙΓΚΟ ΚΑΙ ΤΑ ΒΟΥΝΑ ΤΟΥ» (Φύση, άνθρωποι, βουνά, ιστορία, ορειβάσις, μνημεία, αξιοθέατα, χλωρίδα, πανίδα)

Στο πρόσφατο ταξίδι μου στην ακριτική Κόνιτσα –για μια ομιλία– ο φίλος μου Γιάννης Παπαϊωάννου, ανάμεσα στ' άλλα «πνευματικά του δώρα», μου χάρισε και το βιβλίο του γιου του ΧΑΡΗΤΑΚΗ ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ με τον τίτλο: «Το Πάπιγκο και τα βουνά του».

Λένε και πολύ σοφά –αυτός είναι ο κανόνας– πως «το μήλο κάτω απ' τη μηλιά πέφτει» και στην περίπτωση η παροιμία επαληθεύεται.

Ο συγγραφέας βιολόγος του Α.Π.Θ. –ιχθυολόγος των ΤΕΙ– ήταν ο πιο κατάλληλος άνθρωπος, ωθούμενος και απ' το συναίσθημα της πατριδολατρίας να γράψει το βιβλίο αυτό –αλλιώς απ' το δίτομο έργο του πατέρα του για το Πάπιγκο– αφού κι εγχρώμα εξώφυλλα το περικλείουν κι εγχρώμες (και όχι μόνο) φωτογραφίες διανθίζουν τα κείμενά του.

Το βιβλίο, σε μακρόστενο σχήμα, είναι εύχρηστο και καλύπτει τα κεφάλαια: Φύση-άνθρωποι-βουνά-ιστορία-ορειβάσις-μνημεία-αξιοθέατα-χλωρίδα-πανίδα-βιβλία για το Πάπιγκο. Είναι γραμμένο με όλα τα επιστημονικά δεδομένα που αναφέρονται στο χωροχρόνο του Μεγάλου και του Μικρού Παπίγκου με μια γλώσσα γλαφυρή που συναρπάζει τον αναγνώστη, το παρελθόν και το παρόν, του προικισμένου με πολλά δώρα απ' το Δημιουργό παρουσιάζεται κατά τρόπο ιδανικό, καθώς ο πλούσιος ενάγουρος των δύο αυτών Ζαγοροχωριών συνδέεται με τους ζωμάχους του και τα έργα που αυτοί δημιούργησαν με σεβασμό στο τοπίο, που είναι ύμνοι στην πέτρα (εκκλησίες, σπίτια, βρύσες, πετρογέφυρα).

Ένα βιβλίο-οδηγός για τον επισκέπτη των δύο αυτών πανέμορφων χωριών που βρίσκονται στον εθνικό δρόμο του Βίκου, αλλά και απαραίτητο «περιουσιακό στοιχείο» θα το 'λεγα για κάθε Παπιγκινό.

Με το έργο του αυτό, ο Χαρητάκης Ι. Παπαϊωάννου, αποδίδει μέρος των τροφείων του απέναντι στο Πάπιγκο, γιατί και άλλο βιβλίο με τον τίτλο: «Αγριοκάτσικο, στα όρια της επιβίωσης» και άλλα, πιστεύω, πως θα δώσει.

Συγχαρητήρια οφείλονται στην Εφορεία Καλλινειών Σχολείων Παπίγκου-κληροδότη Μιχαήλ Αναγνωστοπούλου, που αγκάλιασε αυτή την προσπάθεια κι έδωσε αυτό το καλαίσθητο βιβλίο, που τω όντι, αποτελεί μνημειακή έκδοση. Ο συγγραφέας του δικαιούται δημόσιο έπαινο. Το Πάπιγκο πρέπει να συμνύνεται γι' αυτόν.

Η πιρπιρούνα (παπαρούνα)

Ελένης Οικονομίδου-Δούβλη

Το νερό ήταν πάντα λιγοστό στο Δυτικό Ζαγόρι. Λίγες οι βρυσο-μάνες, ονομαστές και πολύτιμες τόσο, που στο νερό τους έδιναν θεραπευτικές ιδιότητες αν και κανένας δε το είχε εξετάσει αφού δεν υπήρχαν άλλωστε και τα κατάλληλα μέσα.

Άλλο ήταν χωνευτικό και «ξενισκώνοσούν (χώνευες) ίσια» (αμέσως), άλλο ήταν κρύο «μπουζ» κι «ο' έκοβι η κ'λιά» ή «σου κλειόνταν ο λιμός κι δεν μπορούσις να τσιά-ξεις»), κι άλλο ήταν δροσερό και υγιεινό.

Στο Τσερβάρι ήταν τρεις βρυσο-μάνες. Το Σουλνάρι αρκετά μακριά, το Πέρα μπηγάδ στην ομώνυμη θέση απέναντι απ' το χωριό κι ο Αη Θανάσης δίπλα στην μικρή εκκλησία κοντά στα πρώτα σπίτια του χωριού.

Το Σουλναρίσιο το νερό ήταν εξαιρετικό και χωνευτικό. Ήταν όμως μακριά κι όσοι ανηφόριζαν ως εκεί για βόλτα γέμιζαν και τα παγούρια. Το ίδιο έκαναν όσοι είχαν τα ζώα τους εκεί γύρω και το κατέβαζαν να τα ποτίσουν στη λούτσα.

Το Περαμπαγιάσιο ήταν πολύ κρύο κι έπιναν απ' αυτό όταν δεν έφτανε το νερό του Αη Θανάση.

Από κει κουβαλούσαν με τις φτσέλις (βαρέλες) και για «πη» και για «πηρέτιο» πότε με τα ζώα και πότε φορτωμένες οι καψογυναίκες. Ποτέ άντρας φορτωμένος.

Θυμάμαι μοναχά τον Νίκο Λιάπ' φορτωμένο τη φτσέλα με την τριχιά στο λαϊμό.

Για να φορτωθούν περνούσαν την τριχιά διπλή σταυρωτά, γύρω από τη φτσέλα. Από κάτω κρέμνταν οι δυο άκρες της τριχιάς.

Περνούσαν τη θηλιά στο λαϊμό τους, έπαιρναν τις δύο άκρες και αφού τις περνούσαν από τη θηλιά τις έστριβαν δυο τρεις φορές ή τις

στερέωναν κάτω από το στήθος. Στο «γλούπο» της φτσέλας έβαναν ένα φύλλο από πλατάνι ή λεύκα για να σφίξει το ξύλινο βούλωμα ή το σούκαλο.

Κι έτσι φορτωμένες σαν τα ζώα πηγαινοέρχονταν πολλές φορές στον Αη Θανάση για το τόσο πολύτιμο νερό. Κανονικό υποζύγιο η μαυρογυναίκα και με το ζαλίκι και με τη φτσέλα.

Όταν η χρονιά είχε αναβροχές, όπως καλή ώρα φέτος τα χωριά μας ήταν σε πολύ δύσκολη θέση.

Τι θα γίνονταν τα ζωντανά! Τις Ζαγορίσιες πάλι κυριολεκτικά «τις έζωναν τα φίδια». Πώς να παστρέψουν για τα πασκαλόγιορτα, πώς να καθάρισουν τις ατσαλιές του χειμώνα, να «σιουρμπετίσουν» (να ασβεστώσουν) και να βουρτσίσουν πλάκες και σανίδια, και ν' αναστήσουν κάνα λάχανο, κάνα κρομ'δούλ, λίγο μαγκ'δονίς στον κήπο, αλλά και τα λουλούδια στην πόρτα; Κατάφευγαν λοιπόν στην «εξ ύψους βοήθεια» κι έβαναν τα παιδιά να κάνουν την «πιπριρούνα». Αυτά έπαιρναν από την Κεντρική εκκλησία του χωριού μια εικόνα της Παναγίας και την στόλιζαν. Επλεγαν ένα στεφάνι με χιλδρονιές κι απάνω ταίτωναν διάφορα αγριολούλουδα μαργαρίτες κίτρινες, χαμομήλια, γαλάζια ανθάκια σαν χωνιά και προπαντός κατακόκκινες παπαρούνες. Διάλεγαν ένα καλο:σικιωτο παιδί ή κοπέλα που νάχε μάνα κι πατέρα κι νάταν πρωτότοκο και τόντωναν παπαρούνα.

Το τύλιγαν με κληματισίδες και του κρεμούσαν στο λαϊμό τη στολισμένη με το στεφάνι εικόνα της Παναγιάς. Ύστερα όλη η παρέα με την «πιπριρούνα» στη μέση έπαιρναν με την αράδα όλα τα σπίτια του χωριού και τραγουδούσαν στις οξώπορτες με τις παιδικές φωνούλες του.

Πιπριρούνα πιρβατεί, το θιό παρακαλεί

θε μου βρέξε μια βροχή, μια βροχή καλή καλή στα σιτάρια, στα κριθάρια, στου Θεού τα παρασπώρια.

Άνοιγαν αμέσως οι οξώπορτες κι οι νοικοκυρές με γκιούμια και λαένια ή με το σιούκλιο (κουβά) γεμάτα νερό και ράντιζαν την πιπριρούνα. Πίστευαν πως μ' αυτό το τρόπο κι ο θεός θ' άνοιγε τους ουράνιους κρουνοούς και θα 'στελνε την πολυπόθητη βροχή. Πολλές φορές η βροχή έρχονταν και το γεγονός ενίσχυε το έθιμο.

Ύστερα φίλευαν τα παιδιά με καραμέλες, καχτές, σταφίδες ή έριχναν στο δισκο παράδες.

Σ' άλλα Ζαγοροχώρια έδιναν αλεύρι, τυρί, αυγά, γκίτζα. Αυτά τα έδιναν στη μάνα κάποιου παιδιού της παρέας που αναλάμβανε να κάνει μια πίτα που την μοιράζονταν.

Ο Μεγάλος Ζαγορίσιος ιστορικός Ιωάννης Λαμπρίδης, η πηγή όλων των ερευνητών, και τόσο αγνοημένος απ' τους Ζαγορίσιους στα «Ηπειρωτικά Αγαθοεργήματα» τόμος Α' σελ. 172 γράφει:

Παππαρούνα
Οσάκις δεν βρέχει εν Ζαγορίω τα παιδιά περιτυλίσσουσι τον μεγαλύτερον και αξιώτερον εξ αυτών με διάφορα είδη ανθέων και κλάδων, ιδίως δε μηκώνων. Τον ενδύουσιν εν άλλαις λέξεσι, με ανδρείκελον εν ανθέων, όπερ καλείται παππαρούνα.

Μετά ταύτης δε της παπαρρούνας περιερχόμενοι πάσας τας οικίας άδουσι το

«Παππαρούνα περπατεί, τον θεόν παρακαλεί, θεέ μου δώσε μια βροχή στα σιτάρια, στα κριθάρια στου θεού τα παρασπώρια και της βάβως τα κρομμύδια».

Εκάστη δε οικογένεια φιλοτιμουμένη φιλοδωρεί τα θώα παιδιά πολυειδώς και πολυτρόπως, την δε παππαρούναν καταβρέχει, δεικνύουσα ούτω τον μέγαν προς την βροχήν πόθον.

Τα συναθροιζόμενα δε καταναλίσκει η τρυφερά, ευάρεστος, ερασμία και τερπνή ηλικία του ανθρώπου εις εδέσματα, παίζουσα και διασκεδάζουσα.

Αχ! Τι λαμπρά του βίου εποχή! Τότε μόνον το έζοχον του θεού πλάσμα ευφραίνεται τότε μόνον βαδίζει αγνοούν τας ακάνθας και τριβόλους της ζωής, τότε μόνον δεν περιβάλλεται υπό των περιπειτών της κοινωνίας ή τουλάχιστον-δεν τας εννοεί!!.

Για να γνωρίζουμε και να μην ξεχνάμε εμείς οι Ζαγορίσιοι τις ρίζες μας.

Και τι ρίζες!!!!...

ΕΥΣΗΜΑ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ

Κήποι Μάρτιος 2007. Στο περασμένο φύλλο του περιοδικού μας το «ΖΑΓΟΡΙ ΜΑΣ» σε ένα μικρό σχόλιο για τις Απόκριες στους Κήπους και στα συγχαρητήρια προς τους οργανωτές της εκδήλωσης, δεν ανέφερα συνειδητά τον πολλά προσφέροντα στο χωριό στο σύλλογο, στους κατοίκους μικρούς και μεγάλους πάσχοντες και μη, στις χαρές και λύπες, αγαπητό και φίλτατο Μενέλαο Μακρή, διότι ήθελα σαν Ζαγορίσιος να πω κάτι περισσότερο για την προσφορά του στο χωριό:

Ο Μενέλαος Μακρής αγαπητός σε όλους μας, από τον καιρό που έγινε κάτοχος της οικίας της αειμνήστου Αθηνάς Πανταζή-Κουκουμελίδη, αφιέρωσε τα πάντα: χρήμα-χρόνο-κόπο και προπαντός μεράκι και αναστήλωσε όλο το τετράγωνο «Πανταζή» επαναφέροντάς το στην προτέρα θέση με κήπο, αυλή και όλους τους εσωτερικούς χώρους και σήμερα αποτελεί κόσμημα στο χωριό, και ησυχαστήριο για τον Μενέλαο και τους πολυπληθείς φίλους του μικρούς και μεγάλους, ξένους και ντόπιους που συχνά φιλοξενούνται από τον ιδιοκτήτη, προσφέροντας σε όλους αγάπη, καλωσύνη και πλούσια τα ελέη!

Ο Μενέλαος τιμώντας την μνήμη της αειμνήστου φίλης του, τοποθέτησε στην είσοδο του σπιτιού σε καλαίσθητη επιγραφή «ΟΙΚΙΑ ΑΘΗΝΑΣ ΠΑΝΤΑΖΗ». Τι καλύτερο μνημόσυνο!!

Η προσφορά του στο χωριό με το άνοιγμα ενός σπιτιού, με την ζωντανή παρουσία του σε όλα και με την ηθική και υλική βοήθεια προσόλους, είναι μεγάλη και αξιέπαινη. Αγάπησε το χωριό και αγαπήθηκε από όλους, ας είναι πάντα υγιής και δυνατός να συνεχίζει με την ζωντανή παρουσία και προσφορά του, για όλα και προς όλους.

Ένας σπίτι κλειστό και ερειπωμένο άνοιξε διάπλατα τις πόρτες του!!

Συγχαρητήρια
Γιάννης Δ. Τσεκούρας

ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗ 25 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ ΣΤΟ Ε.Β. ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΛΑΡΙΣΑΣ

Την πρωτοχρονιάτικη πίτα έκοψαν τα μέλη του Συλλόγου Ζαγορισίων Λάρισας «Οι Ριζάρηδες»

Με την παρουσία επισήμων προσκεκλημένων και την προσέλευση των μελών του Συλλόγου και φίλων, μέσα σε γιορτινή ατμόσφαιρα, έκοψαν την πρωτοχρονιάτικη πίτα τα μέλη του Συλλόγου Ζαγορισίων Λάρισας την Κυριακή 25 Φεβρουαρίου το μεσημέρι, στη φιλόξενη αίθουσα του Εμπορικού

αδιαχώρητο από την συγκινητική προσέλευση των μελών και φίλων του Συλλόγου. Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου του Συλλόγου που επιμελήθηκαν την οργάνωση της εκδήλωσης, κατέβαλλαν κάθε προσπάθεια για την επιτυχία της και δίκαια απέσπασαν τα ευμενή σχόλια των παρευρεθέντων.

και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου Λάρισας.

Η εκδήλωση στέφθηκε από ιδιαίτερα μεγάλη επιτυχία, αφού στην επετειακή αυτή συνάντηση των Ζαγορισίων, δημιουργήθηκε το

Ο πρόεδρος του Συλλόγου κ. Γιάννης Ζώης, καλωσορίζοντας τους παρευρεθέντες πατριώτες και συγκινημένοι από την πολυπληθή παρουσία τους, αναφέρθηκε επιγραμματικά στην ιστορία του Ζαγορίου και γενικότερα της Ηπείρου, καθώς και στους πατροπαράδοτους δεσμούς που συνδέουν τους

απανταχού Ζαγορίσιους και Ηπειρώτες. Ευχήθηκε σε όλους Χρόνια Πολλά και Καλή Χρονιά το 2007.

Ο πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου του Συλλόγου αισθάνονται την ανάγκη να

ευχαριστήσουν ιδιαίτερα τις γυναίκες που επιμελήθηκαν και ετοίμασαν τις υπέροχες χειροποίητες πίτες και εδέσματα που πρόσφεραν στους συνδαιτημένους.

Στη συνέχεια έγινε από τα μέλη του Δ.Σ. του Συλλόγου η διανομή του θαυμάσιου Ημερολογίου του 2007 με ωραία τοπία του Ζαγορίου στους παρευρεθέντες, που επιμελήθηκε και εξέδωσε ο Σύλλογος Ζαγορισίων.

Την υπέροχη αυτή εκδήλωση τίμησαν με την παρουσία τους ο δήμαρχος Λαρισαίων κ. Κώστας Τζανακούλης, μέλη πολιτιστικών και κοινωνικών φορέων και φίλοι των Ζαγορισίων.

Ευχαριστούμε όλους που παραβρέθηκαν και τίμησαν με την παρουσία τους την εκδήλωση του Συλλόγου μας.

Τέλος να αναφέρουμε δύο δραστηριότητες μελών του Συλλόγου μας.

– Ο Πρόεδρος κ. Ιωάννης Ζώης παρέστη στις εκδηλώσεις που

οργάνωσε στην Αθήνα για τα 70 χρόνια της η Ένωση Ζαγορισίων Αθηνών.

– Ο Δημήτρης Συριγγέλας, γιος της κ. Μαρίας Δραγοπούλου-Συριγγέλα από την Καλουτά, κατέπληξε το κοινό της Λάρισας με το ρεσιτάλ πιάνου που έδωσε στο Δημοτικό Ωδείο Λάρισας στις 4-2-

07. Ο Δημήτρης Συριγγέλας είναι καθηγητής μουσικής στο Σάλτσμπουργκ της Αυστρίας και εκπροσωπεί επάξια το Ζαγόρι και την Ελλάδα.

Τα μέλη του Δ.Σ. του Συλλόγου Ζαγορισίων «Οι Ριζάρηδες»

Η κοπή πίτας του Συλλόγου Κάτω Πεδινών (Σουδεωνών)

Δ.Σ. στο πρόσωπό του θέλησε να τιμήσει όλους εκείνους τους χωριανούς (γνωστούς ή και άγνωστους πλέον), που με κάποιον τρόπο έχουν «μαρκύνει» από το χωριό και που νοσταλγούν και ποθούν έστω και την απλή επίσκεψη, το ολίγωρο προσκύνημα στον γενέθλιο τόπο.

Επίσης ο καθηγητής κος Χαράλαμπος Μουτσόπουλος σε μια χειρονομία προσφοράς προς το σύλλογο και το χωριό, ανακοίνωσε την δωρεά της νέας σειράς της Ιατρικής Εγκυκλοπαίδειας σε δέκα οικογένειες χωριανών.

Το φλουρί το κέρδισε η κα Άννα Μουτσόπουλου ενώ τα δυο χειροποίητα δώρα που το συνόδευαν (ένα στεφάνι από αποξηραμένα φυτά και λουλούδια και μια πυροστιά μαζί με την τσιμπίδα) ήταν προσφορά αντίστοιχα της Προέδρου του Συλλόγου Κας Κρικοχωρήτης Στέλλας και του συγχωριανού μας και μέλους του Δ.Σ. του συλλόγου Κου Καψάλη Δημήτρη.

Την εκδήλωση εκ μέρους τους Δημοτικού Συμβουλίου χαιρέτησε ο επανεκλεγείς Δήμαρχος Κος Παπαναστασίου Γαβριήλ.

Τέλος στην εκδήλωση παρουσιάστηκε και το ημερολόγιο του

Συλλόγου για το 2007, το οποίο επιμελήθηκε με το δικό της, ξεχωριστό πάντα μεράκι η συγχωριανή μας και Γραμματέας του συλλόγου η Κα Καλλιόπη Στάρα-Τσακίρη.

Κάποια Παραλειπόμενα:
– Αισθητή ήταν η απουσία της «γενιάς του '50». Την «σημαία κρήνη» για μια ακόμη χρονιά ο Στέφανος ο Τζούφης με την αγαπημένη μας Θέκλα και ο Στέφανος ο Γαλανόπουλος με την σύζυγό του.

– Αισθητή επίσης και η απουσία πολλών χωριανών που εκμεταλλεύθηκαν το πενθήμερο για αναχωρήσεις στο εσωτερικό αλλά και στο εξωτερικό.

– Το Δ.Σ. εκ μέρους των μελών του, ευχήθηκε καλή θητεία στο νέο τοπικό συμβούλιο που προέκυψε από τις εκλογές του Οκτωβρίου 2006.

Υ.Γ. Όσοι τυχόν θα ήθελαν να προμηθευτούν τα ημερολόγια του 2007, καλό θα ήταν να επικοινωνήσουν άμεσα με το Δ.Σ. καθώς τα υπόλοιπα διαθέσιμα δεν είναι πολλά. Για παραγγελία και αποστολή ημερολογίων καλέστε τα τηλέφωνα:

– 26510-77448 Στάρα Καλλιόπη
– 6976629031 Τζίβας Κων/νος
– 26530-71238 Παναγιώτης & Βαγγελιώ (Καφενείο)
– 6945791527 Καραϊσκος Κων/νος

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΚΑΤΩ ΠΕΔΙΝΩΝ

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Συλλόγου Κάτω Πεδινών (Σουδεωνών) αισθάνεται την ανάγκη να ευχαριστήσει θερμά εκ μέρους όλων των μελών του, τον συγχωριανό μας Κω Πρωτόπαππα Κων/νο για την εθελοντική του προσφορά να αναλάβει την παραλαβή και μεταφορά εξοπλισμού του συλλόγου από την Καλαμπάκα στα Κάτω Πεδινά.

Το γεγονός της προσφοράς μιας εργάσιμης ημέρας του συγχωριανού μας για την εξυπηρέτηση του χωριού, μας δίνει την ευκαιρία να τονίσουμε για μια ακόμη φορά πως είναι ανάγκη και υποχρέωση όλων μας να αναπτύξουμε πιο συγκροτημένα και σε καινούργια βάση τον κοινοτικό εθελοντισμό. Το Δ.Σ. του συλλόγου θα συνεχίσει να ενισχύει αυτήν την προσπάθεια την οποία θεωρεί πεμπτούσια της συλλογικότητας.

Το Δ.Σ. του Συλλόγου

ΑΥΤΟΙ ΠΟΥ ΕΦΥΓΑΝ

ΚΩΣΤΑΣ ΑΘ. ΤΖΙΑΛΛΑΣ

Συγκλόνισε τη Γιαννιώτικη κοινότητα ο τραγικός θάνατος, την Τρίτη 27 Φεβρουαρίου του 38χρονου **Κώστα Τζιάλλα**, γιου του γνωστού πολιτευτή και φίλου, προέδρου του Φορέα Διαχείρισης του Εθνικού Πάρκου Βόρειας Πίνδου.

Μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της Ι.Λ.Ε.Ζ. και του περιοδικού μας, παρέστησαν στη νεκρώσιμη ακολουθία και με τηλεγράφημα συλλυπηθήκαμε την οικογένειά του.

Ας είναι ελαφρύ το Γιαννιώτικο χρώμα που τον σκέπασε κι ας βρουν οι δικοί του το κουράγιο ν' αντιπαλέψουν το βαρύ κι άδικο χτύπημα που η μοίρα τους επιφύλαξε.

«Το Ζαγόρι μας»

μορφωμένη γυναίκα μπόρεσε σ' όλη της τη ζωή να παντρεύει όλα αυτά τα στοιχεία αρμονικά με διακριτικότητα, και με τρόπο απροσποίητο. Ήταν κόρη του Αναστασίου Ριγανάτου από το Δίκورφο και εγγονή του Κωνσταντίνου Μέγκλα από τον Καστανώνα. Αμφότεροι γαμπρός δηλ. και πεθερός, αφού ο πρώτος πήγε σάγαμπρος είχαν διαπρέψει στη Ρουμανία ως επιχειρηματίες και με τα γρόσια της ξενιτειάς ήρθαν και έκτισαν τριώροφο σπίτι στον Καστανώνα κοντά στο μεσοχώρι. Το σπίτι αυτό που μεγάλωσε η θεία ήταν σωστό παλάτι. Διηγόταν η ίδια ότι είχε 17 δωμάτια, σωστό παλάτι, εσωτερικές σκάλες που κατέληγαν σε μεγάλο πλατύσκαλο χρυσοποίκιλτους πολυελαίους σόμπες από πορσελάνη, βιενέζικα κάρινα έπιπλα, κρεβάτια με ουρανοί, πόρτες και παράθυρα με vitreaux και παντού αντικείμενα το ίδιο πλούσια και χλιδάτα με εκείνα που θα στόλιζαν και το σπίτι ενός αντιστοιχού νοικοκύρη στις πέρα από το Δούναβη πολιτείες. Μαγεμένη εγώ, ως παιδούλα, γι' αυτά που άκουγα ρωτούσα και νομίζω πια, εύλογα για την τύχη εκείνου του ξεχωριστού παραμυθένιου, να ταπ ψφαιδικά μου μάτια σπιτιού. Η απάντησή της ήταν πάντε γεμάτη πίκρα. Το είχαν κάψει οι Γερμανοί. Όσο για όλα εκείνα τα περίφημα αντικείμενα που σήμερα η αξία τους θα ήταν ανυπολόγιστη η απάντησή της ήταν ότι δεν είχαν μπόρεσει να περισώσουν τίποτα, ούτε καν τα χρυσαφικά της έλεγε με παράπονο. Τα ίδια με περισσότερη έμφαση διηγόταν και ο σύζυγός της ο Νίκος ο Σπυρόπουλος δάσκαλος από τον Καστανώνα που έχει φύγει νωρίς το 1975, όταν αναφερόταν με πόνο στις ζοφερές εκείνες στιγμές του κάψιμου του χωριού και του πλούσιου βιος τους. Ένα βιος που σηματοδοτεί μια άλλη εποχή του Ζαγορίου, εκείνη που μας τιμά αλλά που όμως τη θυμούμαστε μόνο όταν θέλουμε να προβάλλουμε την ιστορία του τόπου αυτού. Πρέπει όμως να θυμούμαστε και τα πρόσωπα ή ό,τι πλέον σήμερα γνωρίζουμε γι' αυτά. Γιατί η ιστορία των προσώπων και των ονομάτων που διαιωνίζονται με τις οικογενειακές αλυσίδες, είναι οι γενιές που πλάθουν την τοπική ιστορία. Για το λόγο αυτό, εγώ αναφέρθηκα εδώ στη μνήμη της θείας Γλυκρίας επειδή προερχόταν από ένα παρελθόν που τιμά εμάς τους νεότερους ζαγορίσιους, αλλά και επειδή η εκκλιούσα διατήρηση μερchi τέλος τις αρχές της οικογενειακής της παράδοσης, με διακριτικότητα και σεβασμό και την ιδιότητά της ως ζαγορίσιας απαρέγκλιτα και με περηφάνεια σαν να ήθελε να είναι παράδειγμα για μας τις νεότερες. Ας είναι ελαφρύ το χρώμα που τη σκεπάζει και ο χρόνος ας απαλύνει τον πόνο των πολυαγαπημένων της θυγατέρων.

Κατερίνα Φ. Ζαρίδη

Επίκουρος Καθηγήτρια στο Παν/μιο Ιωαννίνων

ΓΛΥΚΕΡΙΑ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΥ

Ένα ηλιόλουστο χειμωνιάτικο πρωινό του Φλεβάρη διάλεξε η μητέρα μας Γλυκερία Ν. Σπυροπούλου για το ταξίδι της στη γειτονιά των αγγέλων. Έφυγε πλήρης ημερών και η ζωή της τελείωσε στις 16-2-2007.

Ήταν αρχόντισσα όχι μόνο στην καταγωγή, αλλά και στη συμπεριφορά της, απλή, αξιοπρεπής, αγαπητή σε όλους, με θέληση ισχυρή, με μεγάλη καλοσύνη και αγάπη για όλους.

Τι να θυμηθούμε και τι ν' αναφέρουμε στους αναγνώστες, τη διακριτικότητα και το σεβασμό στις προσωπικές της σχέσεις; Ή τη βοήθεια που πρόσφερε απλόχερα στις δύσκολες στιγμές και στο σπίτι της και στους γύρω της, χωρίς ποτέ να ζητάει αντάλλαγμα.

Τώρα εκείνη αναπαύεται και ξεκουράζει το ταλαιπωρημένο κορμί της από τη μακρόβια ζωή της.

Εμείς μυρίζουμε ακόμα το άρωμα που άφησε η παρουσία της στη γη και το άγγιγμά της στην καθημερινή μας ζωή.

Η οικογένειά της αφιερώνει αυτές τις λίγες γραμμές σαν ελάχιστη ευγνωμοσύνη στην απλότητα, την ευγένεια, καλοσύνη και την αγάπη της.

Ο Θεός ν' αναπαύσει την ψυχή της και η μνήμη της να μείνει αιώνια σε όλους μας.

Αξέχαστη μητέρα πόσο θα μας λείπει!

Οι κόρες σου

Ελένη, Μαργαρίτα, Χαρίκλεια, Αναστασία

Ευχαριστήριο της οικογένειας Νικολάου Σπυροπούλου

Ευχαριστούμε θερμά όσους μας συμπαράστηκαν, τη δύσκολη ώρα του αποχαιρέτισμού της λατρευτής μας μητέρας **Γλυκερίας Σπυροπούλου**, η οποία έφυγε από κοντά μας στις 16-2-2007.

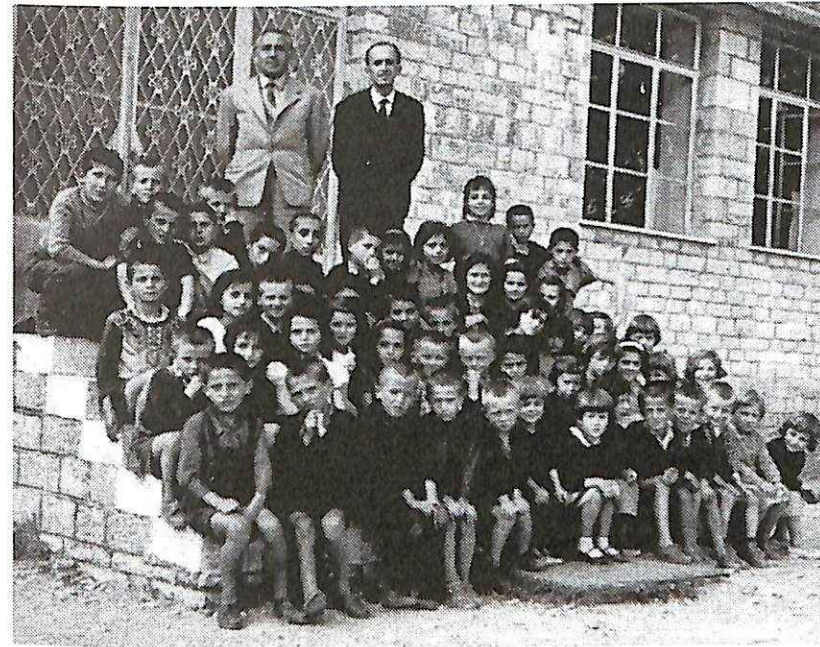
Επίσης ευχαριστούμε όσους συγγενείς και φίλους μας στήριξαν, με όποιον τρόπο μπορούσαν, αυτές τις πάρα πολύ δύσκολες ώρες.

Οι κόρες της

Ελένη, Μαργαρίτα, Χαρίκλεια, Αναστασία

Αφιέρωμα στη μνήμη του εκλεκτού
συναδέλφου Λευτέρη Παπαθανασίου

Ιούνιος 1966 στο Δημοτικό Σχολείο Σκαμνελίου Ζαγορίου.

Ανάμεσα στα γελαστά πρόσωπα των μαθητών, οι αείμνηστοι δάσκαλοί τους, Μιχαήλ Γεννάδιος και ο συνεχιστής του εκπαιδευτικού του έργου, Λευτέρης Παπαθανασίου, ο αλησμόνητος για το ήθος του, την εργατικότητα, τις παιδαγωγικές του γνώσεις, την αξιοπρέπεια, την καλοσύνη του.

Δάσκαλος με τη γνωστή ΖΑΓΟΡΙΣΙΑ ευαισθησία.

Ας είναι αιώνια η μνήμη σου αξέχαστε φίλε Λευτέρη.

Η ψυχή σου ας βρίσκει ανάπαυση φτερουγίζοντας στο αγαπημένο σου χωριό Ελάτη.

Ο Θεός ας δίνει βάλασμο παρηγοριάς στην αγαπημένη σου οικογένεια.

Η φίλη και συνάδελφός σου

Ξανθήπη Μ. Γενναδίου

ΓΙΩΡΓΟΣ ΓΚΑΝΤΩΛΙΑΣ

16 Φλεβάρη 2007, ξημερώνοντας Ψυχροσάββατο της Τυρινής και κατά τον ετήσιο χορό του Συλλόγου στο χωριό μας, σηκώθηκε να ξεκινήσει το χορό, όπως κάθε χρονιά, ο μπροστάρης σε κάθε χωριανικό γλέντι, ο ψάλτης με τη βροντερή φωνή, ο 78χρονος **Γιώργος Γκαντώλιας...** «ΠΑΠΑΔΙΑ» μια δυο στροφές και ξαφνικά... όλοι πάγωσαν, κλονίστηκε λύγισε και ο πλάτανος έπεσε καταγής. Τουλάχιστον πήγε ευχαριστήμενος με όλο τον κόσμο του χωριού γύρω του, γλεντώντας, όπως ακριβώς έζησε.

Ανάλαφρο το χρώμα που τον σκέπασε για πάντα. Θερμά συλλυπητήρια στην πονεμένη σύζυγό του Ντόλω (Θεοδώρα), στα παιδιά, εγγονάκια του και όλους τους συγγενείς και φίλους.

Δέσποινα Γκερλέ Μπίσσα

Ένα Ζαγορίσιο σπίτι γύρισε σελίδα

Στο θείο μου Σπύρο Οικονομίδη που έφυγε

Έφυγε απ' τη ζωή, πάνε δυο μήνες τώρα ο θείος μου Σπύρος Οικονομίδης, ένα εργατικό μυρμήγκι γελαστό, καλόκαρδο και ευγενικό με καλοσύνη και καρδιά μικρού παιδιού, και λατρεία για το χωριό του το Τσερβάρι.

Ήταν το τέταρτο από τα πέντε αγόρια του Κωνσταντίνου Οικονομίδη και της Λευκοθέας Καρπούζη.

Ο όμορφος αλλά φτωχός τόπος του Τσερβαρίου δεν μπορούσε να κρατήσει τα παιδιά του. Κι ήταν πολλά πέντε παιδιά για να ριζώσουν στο φτωχό σπίτι του πάπη μου. Κι εκείνα διψούσαν τόσο για καλύτερη ζωή.

Να πάνε παρά πέρα να δουν μια άσπρη μέρα. Τα λιγοστά γίδια και το αλέτρι δεν την εγγυόταν. Έτσι το ένα μετά το άλλο ξενιτευτήκαν κι απόμειναν οι γονείς ο Πάπης κι η μάκω μου μοναχοί να καρτερούν τα γράμματα και τις κάρτες, να λαχταρούν μη μπορέσει να έρθει κανένας τα πασκαλόγια και να φορτώνουν όλη την αδυναμία τους σε μένα την εγγονή απ' το μεγάλο γιο και μοναδική κοπέλα στο σόι.

Πρώτος από τα ζωντανά (οκτώ, όλα αγόρια) ο καλότατος πατέρας μου Μαθαίος παντρεύτηκε τη Βασιλική Κομόρου και ρίζωσε στο χωριό, με ένα παιδί και μια κοπέλα. Δεύτερος ο Βασίλης, οδοντοτεχνίτης εξάιρετος στην Αθήνα κι από κει στη Σπάρτη όπου παντρεύτηκε τη Γεωργία κι ύστερα στο μακρινό Σικάγο. Εκεί έμεινε για πάντα και χωρίς απογόνους. Τρίτος ο Νίκος με τη χρυσή καρδιά και τη χρυσή φωνή τράβηξε για την Αθήνα κι έκανε όλου του κόσμου τις δουλειές ώπου η καλωσύνη, η εργατικότητα κι η τιμιότητά του να αμειφθούν δίνοντάς του μια θέση στο ΙΚΑ. Παντρεύτηκε την Αικατερίνη απ' τη Λαμία.

Νοικοκύρης αυτός νοικοκυρά κι' η γυναίκα του έστησαν με δυσκολίες το σπιτικό τους σπουδάσαν τα δυο αγόρια τους τον Κώστα και τον Παναγιώτη.

Ζουν ευτυχισμένα με τις οικογένειές τους και την μικρή Κατερίνα.

Τέταρτος ο Σπυρίδων. Ευγενικός και γλυκομίλητος καταστάλαξε μηχανικός αυτοκινήτων απ' τους καλύτερους, αφού αγωνίστηκε τίμια με εργατικότητα και φιλότιμο σε διάφορες δουλειές. Μόνο φίλους είχε ο θείος μου ο Σπύρος όπως κι όλα του τ' αδελφια.

Παντρεύτηκε την Αικατερίνη μια μορφωμένη, δυνατή κι έξυπνη γυναίκα και έζησε δύσκολα στην αρχή αλλά όμορφα. Ευτύχησε να δει τις δυο κόρες του τη Θέα και την Τούλα καλοπαντρεμένες και βοήθησε να μεγαλώσουν τα τέσσερα εγγόνια του δυο αγόρια και δυο κορίτσια. Δυστυχώς δεν πρόλαβε να χαρεί το γάμο του μοναχογιού του του Βασίλη.

Τον θυμάμαι να σιγοτραγουδά στο πανηγύρι «τη μπαζαρκάνα», το «Ανάθεμα ποιος μούριζε τα μάγια στο πηγάδι» και να καθρεφτίζεται στα μάτια όλου του κόσμου η ευτυχία.

Του άρεσε να τραγουδά και με φώναζε «γαλιάντρα».

Ο Αποστόλης στο στερνοπούλι έμαθε γράμματα. Τέλειωσε το γυμνάσιο εκείνης της εποχής, βρήκε μια καλή θέση στον ΟΤΕ.

Όμορφος σά θεός παντρεύτηκε την ντελικάτη κι' όμορφη Αθηνά. Δυστυχώς ο χάρος την λιμπίστηκε γρήγορα. Ο θείος ο Σπύρος ποτέ δεν συμβιβάστηκε με το χαμό του, μόνιμος καημός ο θάνατός του ώπου τον ακολουθούσε.

Σε καλοδέχτηκαν οι γονείς και τ' αδελφια σαν κι αντάμωσες επί τέλους με τον μικρό σου αδελφό τον Αποστόλη, καλὸ μου θείε.

Οι συνομήλικοί σου, λυπήθηκαν πολύ. Ο φίλος σου ο Πίδας θα σου φτιάξει κάνα μοιργιολό κι ο Θρασύβουλος που κλέβατε μαζί τις μ' στόπτις απ' τα ταψιά που έβαζαν οι γυναίκες στους οβρούς να στεγνώσουν με τη δική σας ευρεσιτεχνία, αναπολεί μόνος τα παλιά και χαμογελά θλιμμένα. Για τη γυναίκα σου τα παιδιά και τα εγγόνια σου θα ζεις πάντα.

Τα ανήψια σου όλα αγόρια κι εγώ μοναδική ανήψια, δεν θα σε βγάλουμε ποτέ απ' την καρδιά μας. Με το χαμό σου τελειώνει μια εποχή για ένα Τσερβαριώτικο σπίτι με πέντε γιους που γέμιζε από τις φωνές και τη ζωή αφηφώντας τη φτώχεια.

Αυτού ψηλά, κάθεστε μαζεμένοι πάλι όλη η οικογένεια όπως παλιά στα μπάσια στο ματζάτο μας. Το Παπαγιωτάτικο τώρα γύρισε σελίδα.

Όμως για όλους εμάς θα στέκεστε πάντα εκεί, όπως στη φωτογραφία και τα πέντε αδέρφια, ενθύμιο μιας γενιάς φτωχών παιδιών που αγωνίστηκαν και μάτωσαν απλά τίμια κέρδισαν τον αγώνα της ζωής. Τέλειωσε η δική σας η γενιά.

Μακάρι η άλλη γενιά των Οικονομιδάων που θα σας ακολουθήσει να είναι πιο τυχερή και πιο ευτυχισμένη.

Αιωνία σου η μνήμη.

Ελένη Οικονομίδου-Δούθλα

ευγενική της συμπεριφορά προς όλους μικρούς και μεγάλους. Ήταν πραγματικά μια αρχόντισσα, όχι μόνο γιατί έτσι μεγάλωσε λόγω της οικονομικής ευρωστίας της οικογένειάς της αλλά και γιατί ως δυναμική, έξυπνη και

ΑΝΩ ΡΑΒΕΝΙΑ

Θάνατοι

— Πέθανε ο καλονοικοκύρης 95χρονος **Παναγιώτης Κάτσενος** αρχές Φλεβάρη του 2007 στην Αθήνα. Θερμά συλλυπητήρια σ' όλους τους συγγενείς του.

Νέοι Επιστήμονες

— Θερμά συγχαρητήρια στο **Σωτήρη** του Θανάση **Φαρμάκη** και της Τζένης Καλογήρου που τελείωσε την Γεωπονική Θεσσαλονίκης και πέτυχε σε διαγωνισμό του ΑΣΕΠ στην Αγροτική Τράπεζα Κόνιτσας.

Καλή σταδιοδρομία και μ' ένα καλό τυχερό...

— Ο **Γιώργος** του Γιάννη **Μπαλαφούτη** και της Λίτσας Γκερλέ ορκίστηκε πτυχιούχος του Πανεπιστημίου NORTHERN ILLINOIS στο Σικάγο στον Κλάδο της Πληροφορικής.

ΑΡΙΣΤΗ

Γεννήσεις

— Στις 23 Φλεβάρη, ανήμερα του Αγίου Πολυκάρπου, το εκλεκτό ζευγάρι **Δημήτρης (Τάκης)** και **Κατερίνα Γκατζέ**, υποδέχτηκαν στη ζωή τον πρώτο βλαστό τους, ένα χαριτωμένο αγοράκι.

Εύχομαι στο ζευγάρι να τους ζήσει και να 'ναι τυχερό και ευλογημένο απ' τον Άγιο Πολύκαρπο. Στους γονείς του Άγιος να χαρίσει «πολυκαρπία» για να 'χει παροούλα ο πιτσιρίκος στα παιγνίδια του.

Στις γιαγιάδες και τον παππού να τον καμαρώνουν.

Στ. Συκ.

Συλλυπητήρια

— Στις **αδελφές Τσιντζιά** για το θάνατο της αδελφής τους **Χρυσάνθης** θερμά συλλυπητήρια.

Θωμάς και Μαρίνα Νικολαΐδη

Αλεξάνδρα Νικολαΐδη
— Στο **Μάνθο Χρυσοφάκη** για τον θάνατο της συζύγου του τα θερμά μας συλλυπητήρια.

Θωμάς και Μαρίνα Νικολαΐδης

— Στην **οικογένεια Σκαρβέλη** για τον θάνατο του **Αλέξανδρου**

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

Σκαρβέλη συζύγου και πατέρα θερμά συλλυπητήρια.

Αλεξάνδρα Νικολαΐδου

ΑΣΠΡΑΓΓΕΛΟΙ

Γεννήσεις

— Το ζεύγος **Κώστα και Ρένα Κατσιούπη** απέκτησε το δεύτερο παιδί τους ένα υγιέστατο και πανέμορφο κοριτσάκι. Να του ζήσει και η γιαγιά Γιαννούλα να το μεγαλώνει μαζί με το αδερφάκι του στο ευρύχωρο και πανέμορφο μεσοχώρι του χωριού μας.

Μιχάλης Κομπάρος

— Η **Λεύκω**, νύφη στο χωριό μας από τις Φραγκάδες και ο **Ανδρέας** πρόεδρος του τοπικού διαμερίσματος Ασπραγγέλων, απέκτησαν ένα χαριτωμένο αγοράκι. Να τους ζήσει και νάναι τυχερό.

Συγχαρητήρια

— Στον οικογενειακό μας φίλο, συνάδελφο και συγχωριανό, **Θωμά Γ. Καραγιάννη**, που για δεύτερη συνεχή διετία εκλέχτηκε σε πανελλήνιες εκλογές δασκάλων και νηπιαγωγών αιρετό μέλος του Κεντρικού Υπηρεσιακού Συμβουλίου του Παιδείας (Κ.Υ.Σ.Π.Ε.)

Θερμά συγχαρητήρια Μάκης και Ζωή Κομπάρου

— Στο χωριανό μου φίλο δάσκαλο **Θωμά Γ. Καραγιάννη**, που εκλέχτηκε σε πανελλήνιες εκλογές δασκάλων και νηπιαγωγών αιρετό μέλος του Κεντρικού Υπηρεσιακού Συμβουλίου του Υπουργείου Παιδείας (Κ.Υ.Σ.Π.Ε.).

Μιχ. Κομπάρος

ΒΙΤΣΑ

Συλλυπητήρια

— Θερμά συλλυπητήρια στην ξαδέλφη μας Αλεξάνδρα, στα παιδιά και εγγόνια της για το χαμό του αγαπημένου μας ξαδερφογαμπρού **Ανδρέα Τραγουλιά**.

Οικογένεια

Νεοπτόλεμου Βασδέκη

ΒΡΑΔΕΤΟ

Θάνατοι

— Η πολύτεκνη μικρομάνα **Μαρία** του Μαργαρίτη **Παπαδοπούλου** που είχε γεννηθεί στις 12-8-1954 στην Αιδηψό Ευβοίας παντρεύτηκε τον κ Βραδέτου Πολιτικό Μηχανικό Αναστάσιο **Τσουμάνη** στις 4-3-1979 και από τις 12-2-2007 αναπαύτηκε για πάντα στο Λούρο Πρέβεζας.

Ανάλαφρο το χώμα που τη σκέπασε. Θερμά συλλυπητήρια σ' όλους τους συγγενείς της.

Δέσποινα Γκερλέ Μπίτσα

ΒΡΥΣΟΧΩΡΙ

Αρραβώνες

— Η **Μαρία** κόρη του δημοτικού μας συμβούλου Θύμιου **Πουποθίνη** και της Χαϊδούλας Μπάρκα αρραβωνιάστηκε τον εκλεκτό της **Χριστόφορο Μπουζούλα** από το Πεκλάρι Κόνιτσας. Θερμά συγχαρητήρια, καλά στέφανα.

Γάμοι

— Να ζήσουν, να ευτυχίσουν, απογόνους και όλα του κόσμου τα καλά να αποκτήσουν, η οικονομολόγος **Βαρβάρα** του Θόδωρου **Νούτσου** και της Αθανασίας και ο εκλεκτός της καρδιάς της στρατιωτικός **Πέτρος Αλικάκος** που παντρεύτηκαν πρόσφατα.

Θάνατοι

— Η **Δέσποινα** ήταν το δεύτερο από τα τρία παιδιά του Κων/νου **Τσιομίδη** και της Μαρίας Κοτρώτσιου και είχε γεννηθεί το 1916.

Παντρεύτηκε στις 27-7-1941 τον αείμνηστο Γεώργιο **Οικονόμου**. Απέκτησαν 4 θυγατέρες. Τις καλοπάντρεψαν.

Χάρηκε παιδιά, εγγόνια, δισέγγονα και από την Κυριακή της Κρεατινής, 11 Φλεβάρη του 2007 αναπαύτηκε για πάντα στον Άγιο Δημήτριο Βρυσχωρίου. Θερμά Συλλυπητήρια.

— Ο **Γιάννης Σιαμπίρης** του Γιώργου και της Αλεξάνδρας που είχε γεννηθεί στις 29-10-

1957, άφησε την τελευταία του πνοή στην άσφαλο της Αθήνας **τέλη Φεβρουαρίου του 2007**. Θερμά συλλυπητήρια στη σύζυγο, στα τρία ανήλικα παιδιά, στους γονείς, σ' όλους τους συγγενείς.

Δέσποινα Γκερλέ Μπίτσα

ΓΕΡΟΠΛΑΤΑΝΟΣ

Θάνατοι

— Προδωμένος από την καρδιά του ο 56χρονος **Παναγιώτης Τζέκας** έφυγε για πάντα από κοντά μας και πήγε ν' αναπαυτεί στον Άγιο Νικόλαο Γεροπλάτανου στις 13-2-2007. Θερμά συλλυπητήρια στους οικείους του.

ΔΙΛΟΦΟ

Εκλεκτοί Γάμοι

— Ο **Θοδωρής Ιωαννίδης** γιος του Αλέκου και της Μαρίτσας, Αντιπρόεδρος του Πολιτιστικού Συλλόγου Διλόφου, το Σάββατο 10 Φεβρουαρίου 2007 στην εκκλησία του Αρχιμανδρείου, υποδέχτηκε την εκλεκτή της καρδιάς του **Δέσποινα Θάνου** (Σαμιώτισσα) ενώπιον Θεού και πλήθους κόσμου. Επακολούθησε ξεφάντωμα γλεντιού στο κτήμα Θεοχάρη.

Να ζήσουν, να ευτυχίσουν και ότι ποθούν να το αποκτήσουν.

Στον Αλέκο και στην Μαρίτσα να χαρούν και στον Τέλη τους.

ΔΟΛΙΑΝΑ

Θάνατοι

— Η 48χρονη **Βασιλική Παπαδοπούλου-Ζωγράφου** από τις 8-2-2007 αναπαύεται στην Περιβλεπτο Ιωαννίνων. Θερμά συλλυπητήρια στο σύζυγό της Βασίλη, στα παιδιά της και λοιπούς συγγενείς.

Δέσποινα Γκερλέ Μπίτσα

ΕΛΑΦΟΤΟΠΟΣ

Συγχαρητήρια

— Στον αγαπητό μας ανηψιό **Αποστολάκη Βλαστό** και την **Αγγελική Κωτούλα** που έδωσαν αμοιβαία υπόσχεση γάμου εγκάρδια συγχαρητήρια και καλά στέφανα.

Κούλα - Φίλιππας

ΚΑΛΟΥΤΑ

Θάνατοι

— Πέθανε και κηδεύτηκε στα Γιάννινα η **Υπατία Στεφάνου** πλήρης ημερών.

Σ' όλους τους συγγενείς της θερμά συλλυπητήρια.

«Το Ζαγόρι μας»

ΚΑΣΤΑΝΩΝΑΣ

Θάνατοι

— Η **Γλυκερία Ν. Σπυροπούλου** από τις 17-2-2007 αναπαύεται στον Άγιο Νικόλαο Κοπάνων Ιωαννίνων. Θερμά Συλλυπητήρια.

Δέσποινα Γκερλέ Μπίτσα

ΚΟΥΚΟΥΛΙ

Γάμοι

— Η **Μαρία** του Γιάννη **Γεωργιάδη** και της Κατερίνας Ζήγου παντρεύεται τον εκλεκτό της καρδιάς της **Γιώργο** του Ηρακλή **Τάσση** και της Χριστίνας Παππά στα Γιάννινα. Να ζήσουν, να ευτυχίσουν, απογόνους και όλα του κόσμου τα καλά να αποκτήσουν.

Δέσποινα Γκερλέ Μπίτσα

ΛΑΪΣΤΑ

Γεννήσεις

— Ο **Ευστάθιος Ζώτος** και η **Αθανασία Κλουνιτσιώτη** χάρισαν στη Φωτεινή τους υγιέστατη αδελφούλα στην Αθήνα. Να τους ζήσει.

Δέσποινα Γκερλέ Μπίτσα

ΜΟΝΟΔΕΝΔΡΙ

Θάνατος

— Στα τέλη του περασμένου μήνα πέθανε και κηδεύτηκε στην Αθήνα, όπου διέμενε, ο συγχωριανός μας **Ανδρέας Τραγουλιάς** σε ηλικία 84 ετών.

Ο θάνατός του, προκάλεσε βαθύτατη θλίψη όχι μόνο στο στενό οικογενειακό και συγγενικό του περιβάλλον αλλά και γενικότερα στην κοινωνία του χωριού μας γιατί ο εκλιπών διακρίνονταν ιδιαίτερα για τον ήπιο χαρακτήρα του και την παθολογική του αγάπη για δεύτερη πατρίδα του το Μονοδένδρι, όπου ήρθε γαμπρός, και για ένα μεγάλο διάστημα, από την Άνοιξη ως το τέλος του Φθινοπώρου διέμενε στο χωριό μαζί με την

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

καλοσυνάτη σύζυγό του και είχαν ένα σπίτι ανοιχτό και φιλόξενο για όλους.

Στην απρηγόρητη σύζυγό του, στα παιδιά του και τα εγγόνια του τα θερμά μας συλλυπητήρια. Να ζήσουν να τον θυμούνται.

Σ.Θ.

Συγχαρητήρια

— Στον αγαπητό μας ανηψιό **Αδαμάντιο Ράπτη** που πήρε επάξια το πτυχίο της Ιατρικής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, συγχαρητήρια και καλή σταδιοδρομία.

Ιάσων - Πόπη

Τιμολέων - Νίκος

ΠΑΠΙΓΚΟ

Γέννηση

— Ο Ολυμπιονίκης **Κώστας Κεντέρης** και η Παπικιώτισσα **Ελισάβετ** κόρη του Δημητρίου **Εξάρχου**, απέκτησαν πρόσφατα το πρώτο τους παιδί, ένα χαριτωμένο αγοράκι.

Στους γονείς ευχόμεθα ο πρωτότοκος γιος του να είναι πάντα υγιής και να ακολουθήσει τα βήματα του πατέρα του να δοξάσει την Ελλάδα μας. Στον παππού, την γιαγιά και στην προγιαγιά Ελισάβετ ευχόμεθα ο εγγονός και δισέγγονός τους να είναι υγιής και γρήγορα να αποκτήσει αδελφάκια.

Δ.Α.Γ.

«Το Ζαγόρι μας»

Συγχαρητήρια

— Η γειτονοπούλα μας, το χαμογελαστό κορίτσι η **Σωτηρία**, κόρη της Καλυψώς και του Αθανασίου **Μπίτου** στις 3 Μαρτίου ε.ε. αρραβωνιάστηκε με τον λεβεντόκορμο και εκλεκτό της καρδιάς της **Σωτήρη Κώστα**.

Ευχόμεθα καλά στέφανα και ο δεσμός των να είναι παντοτινός. Να δημιουργήσουν ευτυχισμένη οικογένεια και η υγεία, η ομόνοια και η προκοπή να είναι συνοδοί της ζωής των.

Οικογένεια

Δημητρίου Γκέκη

Αρραβώνες

— Η **Σωτηρία** του Θανάση Μπίτου και της Καλυψώς Ράγγα αρραβωνιάστηκε επίσημα τον εκλεκτό της καρδιάς της **Σωτήρη Αθαν.** **Κώστα** από τη Λάκκα Σούλι το Σάββατο 3 Μαρτίου του 2007. Θερμά συγχαρητήρια και καλά στέφανα.

— Ο **Αλέξανδρος Ιωαννίδης** των αιμνήστων πρώην συναδέλφου Λευτέρη Ιωαννίδη και της Ελένης αρραβωνιάστηκε την εκλεκτή της καρδιάς του από τη Ρωσία. Θερμά συγχαρητήρια και καλά στέφανα.

Δέσποινα Γκερλέ Μπίτσα

ΣΚΑΜΝΕΛΙ

Θάνατοι

— Ο **Νικόλαος Γιαννόρος** του Γεωργίου και της Αθηνάς που είχε γεννηθεί στις 19-7-1922 απεβίωσε 3-2-2007 στο Κεφαλοχώρι Ημαθίας.

Θερμά συλλυπητήρια σ' όλους τους συγγενείς του.

Δέσποινα Γκερλέ Μπίτσα

ΤΣΕΠΕΛΟΒΟ

Νέοι Επιστήμονες

— Θερμά Συγχαρητήρια στην **Κωνσταντίνα** του Τηλέμαχου **Τσουμάνη** και της Αλέκας Γκούρη που αποφοίτησε στις 30-3-2006 από το Τμήμα Βιοχημείας και Βιοτεχνολογίας του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας και ξεκίνησε τη Διδακτορική της Διατριβή στον Τομέα Μοριακής Βιολογίας και Γενετικής του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας. Ευχόμεστε καλή συνέχεια, καλή σταδιοδρομία και πάντα επιτυχίες σε όλους τους τομείς...

Γάμοι

— Ο **Σταύρος** του Νίκου **Σιούλα** και της συναδέλφου Φρειδερίκης Σουλτάνη παντρεύτηκε την εκλεκτή του **Αλέκα** του Θανάση **Γκρέμου** και της Ευγενίας Καρακίτσου στο Μαντείο Δωδώνης. Να ζήσουν, να ευτυχίσουν, απογόνους και όλα του κόσμου τα καλά να αποκτήσουν.

— Ο Αντιδήμαρχος του

Δήμου Τύμφης Δημήτριος Γιαννάκης του Κων/νου τέλεσε το Σάββατο 3-3-2007 πολιτικό γάμο στο Δημαρχείο μας. Ο **Μιχάλης** από την **Κρήτη** παντρεύτηκε την εκλεκτή του **Κατερίνα** από την **Κοζάνη**. Να ζήσουν υγιείς, ευτυχισμένοι και καλούς απογόνους.

Γεννήσεις

— Ο **Μπάμπης** και η **Σοφία** του Θύμιου **Πάσχου** και της Μάνθας Τσουμάνη χάρισαν στο γιο τους μια υγιέστατη αδελφούλα αρχές Φλεβάρη στα Γιάννινα. Να τους ζήσει. Να φυλαχθεί με γονέους.

— Η **Ελισσάβετ Σουλτάνη** και ο **Θόδωρος Ράπτης** χάρισαν στην Αντιγόνη τους ένα υγιέστατο αδελφάκι στις 13 Φλεβάρη 2007 στα Γιάννινα.

Να τους ζήσει χιλιόχρονο και ευτυχισμένο.

Συγχαρητήρια

— Ο **Φιλάρετος** του Γιώργου **Γιαννακού** και της **Δήμητρας** Ιορδανίδου, αθλητής του «Α.Ο. ΣΠΑΡΤΑΚΟΣ» Ιωαννίνων **προκρίθηκε** στην τελική φάση των **σχολικών αγώνων άρσης βαρών** στους αγώνες που έγιναν στην Καλαμάτα. Θερμά συγχαρητήρια, πάντα επιτυχίες και να μας φέρει και το **ΧΡΥΣΟ** στο **Τσεπέλοδο**.

— Θερμά συγχαρητήρια στη **Γεωργία** και το **Σωτήρη** του Χρήστου **Βασιλάκου** και της Έλλης Τάγκα που ήρθαν από τη Γερμανία και άνοιξαν το κατάστημα «SOGG PIZZA» σε φούρνο με ξύλα στην Κομνηνών 11, στα Γιάννινα. Μας περιμένουν με πρωτότυπες πεντανόστιμες λιχουδιές σε ένα πολύ ωραίο περιβάλλον απέναντι από το Γηροκομείο. Ευχόμεστε καλές δουλειές.

Δέσποινα Γκερλέ Μπίτσα

ΦΛΑΜΠΟΥΡΑΡΙ

Θάνατοι

— Η 63χρονη **Ελένη Καραγιάννη** αναπαύεται από την Κυριακή 4-2-2007 στο Φλαμπουράρι. Θερμά Συλλυπητήρια στους οικείους της.

Δέσποινα Γκερλέ Μπίτσα

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

ΕΥΡΩ 100

Παππά Άννα
Κίτσου-Γιαννακού Μελπομένη
Φραγκουλίδη-Πανταζή Λούλα
Οικονόμου Έλλη

ΕΥΡΩ 80

Καζαντζή Γλυκερία

ΕΥΡΩ 60

Νούσης Παντελής

ΕΥΡΩ 50

Τσέπη-Ζουμπούλη Ολυμπία
Κάβγα Όλγα
Τζάκου Πέπη
Πασπαλιάρης Φάνης
Τσαπάρης Κων/νος
Τζουριάδη Μαρία
Καρπούζη Χαριτίμη

ΕΥΡΩ 40

Σκλαβενίτου Αντιγόνη
Τσάντης Σπύρος
Αποστολίδης Κων/νος
Καρυπίδη-Παπανικολάου Ελένη

ΕΥΡΩ 35

Δεμάτη Αικατερίνη
Δέμκας Γεώργιος
Δέμκα Όλγα
Δέμκα Βασιλική

ΕΥΡΩ 30

Τσεκούρας Αχιλλέας
Δέρβας Δημήτριος
Γκρουϊδης Αθανάσιος
Βλάχος Μιχαήλ
Ρούκα-Κουρετζή Ελένη
Πασπαλιάρης Ιωάννης
Θεοδοσίου Γεώργιος
Γουννόπουλος Χριστόδουλος
Τζουριάδη Ελένη
Σακελλαρίδη Ευφημία
Πιτσιλού Χριστίνα
Παπαρούσης Διονύσιος
Κάππα-Βολιώτη Νινέτα
Ράπτη Ελένη
Δώδος Χριστόδουλος
Κόκκα-Δώδου Ελένη

ΕΥΡΩ 25

Σκουκίδου Πόπη
Λαμπρίδης Δημήτριος
Ράπτη Μαρία
Βούρβος Κων/νος

ΕΥΡΩ 20

Κουνάβου Δήμητρα
Στάρρα Μαγδαληνή
Καβάγιας Γιώργος
Λαζαρίδης Νικόλαος
Τσιατούρας Γεώργιος
Φίτσιος Χρήστος
Στυλίδης Γιώργος
Δαρίτση Χριστίνα
Δάφλου Ελένη
Γκούρη Αλεξάνδρα
Στάρρα-Γαλερίδου Αλίκη
Κουσουρή Γιάννης
Παπαθανασίου Ελευθερία
Θεμελή Γαλάτεια
Ζούμπου Αγγελική
Παλιάτσος Αθανάσιος
Παλιάτσου Έφη
Μπουραζέρη Μαριάνθη
Μουτσόπουλος Αδαμάντιος
Χριστοδούλου Μιχαήλ
Κολόμβου Άννα
Δερδεμεζή Μαρία
Τζουμάνης Ανδρέας του Αλεξ.
Λούπα-Σιάκκα Γαλάτεια
Λάππας Βασίλειος
Ξάνθος Ιάσων
Δαλκαβούκη Πόπη

ΕΥΡΩ 15

Ματσούλη Αμαλία
Ματσούλη-Αναγνωστοπούλου
Ιωάννα
Τσιμπούλου Ανθούλα
Καλτσούνη Ειρήνη
Κωσταντινίδου Βασιλεία
Παπαδημητρίου Χριστόδουλος
Παπαδημητρίου Κων/να
Φαρμάκη Παρασκευή
Σαρρέας Ελευθέριος
Τόμος Δημήτριος
Σιούνης Αθανάσιος

Γκάνος Βασίλειος
Κοινότητα Πλατάνια (Τσερίτσα-
να)
Τσίγα Αναστασία
Παντέκης Γιώργος
Σταμούλη Λούλα
Γενναδίου-Σπαντίδου Μαρία
Γενναδίου Ξανθίππη
Ρογκότης Ευστάθιος
Καψάλης Παναγιώτης
Ζαμπάκοι Σωτήριος
Θωμά Ισμήνη
Λιάρου Πελαγία
Καπέλου Ελισάβετ
Χριστοδούλου Λεωνίδα
Κωσταγιάννη-Μάρη Παναγιώτα
Γκερλέ-Μπαλαφούτη Ευαγγελία
Πατσιά Βάσω
Γάνου-Αζά Ελένη
Κομπάρης Μάκης
Μουτσοπούλου Νίκη
Γκοζίνα Φρόσω
Αρβανίτη-Τσουμάνη Όλγα
Βαταβάλης Ανδρέας
Καραμπά Ιοκάστη
Ζήση Ελένη
Ζήσης Γιώργος
Πατουλίδου Ειρήνη
Μπέλλου-Ρεβενίδου Παρα-
σκευή
Γέπης Θεόφιλος
Ζαχάρης Βάσος
Γατσέλου Παναγιώτα
Σκουκίδου Πόπη
Στεφοπούλου-Βλαχοπούλου
Ισμήνη
Δούζμπε-Αλεξοπούλου Νίκη
Παπακωτίδης Γιώργος
Λιώτος Μιχαήλ
Κρυστάλλη-Βλάχου Άννα
Χατζηγιάνη Κούλα
Αρβανίτη-Βαγγελή Σωτηρία
Κύρκος Νικόλαος
Τζόκας Αλέκος
Τζόκας Ιωάννης
Δαλκαβούκης Γεώργιος

ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ ΜΑΣ

Ιδρυτής:
ΚΙΜΩΝ ΚΥΡΙΑΖΗΣ
ΕΤΟΣ 1978

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ:

ΙΣΤΟΡΙΚΗ
ΚΑΙ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗ
ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

ΕΚΔΟΤΗΣ - ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ:

ΤΖΙΟΒΑΣ ΒΑΣΙΛΗΣ
ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ Ι.Λ.Ε.Ζ.

Η ΠΡΩΤΗ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ

ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ
ΛΑΜΠΡΙΔΗΣ ΣΤΑΘΗΣ
ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
ΒΑΡΖΩΚΑΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ
ΓΙΑΝΝΑΚΟΣ ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ
ΤΖΙΟΒΑΣ ΦΡΙΣΟΣ
ΤΣΑΟΥΣΗΣ ΛΕΩΝΙΔΑΣ

★

ΣΥΝΤΑΣΣΕΤΑΙ

ΑΠΟ ΤΟ Δ. ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

ΓΚΕΚΗ ΔΗΜΗΤΡΙΟ

Πρόεδρος

ΝΤΙΝΑΛΕΞΗ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Α' Αντιπρόεδρος

ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΣΑΒΒΑ

Β' Αντιπρόεδρος

ΤΖΙΟΒΑΣ ΒΑΣΙΛΗΣ

Γεν. Γραμματέα

ΤΣΕΚΟΥΡΑ ΙΩΑΝΝΗ

Ταμία

ΚΥΡΙΑΖΗ ΚΑΛΥ

Μέλος

ΖΑΧΑΡΗ ΓΕΩΡΓΙΟ

Μέλος

Αριστίνδην μέλη:

ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ-ΔΟΥΒΛΗ ΕΛΕΝΗ
ΣΥΚΙΩΤΗΣ ΣΤΑΥΡΟΣ

ΤΑΚΤΙΚΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ

ΒΑΚΑΜΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
ΚΙΚΟΠΟΥΛΟΣ ΜΕΝΕΛΑΟΣ
ΜΕΡΤΖΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ
ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ ΙΩΑΝΝΗΣ
ΡΕΜΟΥ-ΤΣΟΥΠΗ ΜΑΡΙΑ
ΣΚΟΥΡΤΗ ΕΛΕΝΗ
ΥΦΑΝΤΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ

★

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ - ΕΙΣΦΟΡΕΣ

Περιοδικό «Το ΖΑΓΟΡΙ μας»

Σίνα 4 Ιωάννινα 454 44

και στο Μυροπολείο

ΚΑΛΥ ΚΥΡΙΑΖΗ

Λόγδου Βύρωνος 21

Τηλ. 26510 26266

Ιωάννινα 45444

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ

Εσωτερικού 15 ΕΥΡΩ

Ευρώπης 40 ΕΥΡΩ

Εκτός Ευρώπης 50 \$ ΗΠΑ

ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΣΗ

ΡΟΥΛΑ ΕΥΘΥΜΙΟΥ

★

Τυπογραφεία:

Μ. ΔΟΥΒΑΛΗ - Π. ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

28ης Οκτωβρίου 41 (Στοά Καμπέρη)

Τηλ. 26510 20544 - 26510 27845

Ιωάννινα 454 44

**ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ
ΠΡΟΣ ΤΟ
ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΜΑΣ**

— Από ανώνυμο φίλο 500 ευρώ.
— Η κ. Πέπη Τζάκου προσέφερε στο περιοδικό «το Ζαγόρι μας» το ποσό των 50 ευρώ.
Το Δ.Σ. της ΙΛΕΖ ευχαριστεί θερμά.

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ - ΔΩΡΕΕΣ

ΚΑΣΤΑΝΩΝΑΣ
— Η Πέπη Τζάκου προσέφερε στον Ι. Ν. Αγίων Αναργύρων Καστανώνα στη μνήμη Γλυκερίας Νικολάου Σπυροπούλου το ποσό των 150 ευρώ.

ΦΡΑΓΚΑΔΕΣ
— Η κ. Βασιλεία Τζαφλίδου-Καλογήρου, στη μνήμη του παιδιού της και των γονέων της, προσέφερε στον Ιερό Ναό Αγίου Δημητρίου Φραγκάδων 50 ευρώ.
Η εκκλησιαστική επιτροπή ευχαριστεί.